

Dr. Palágyi Tivadar*

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Ausztria

Az osztrák legfelsőbb bíróság a közelmúltban hozott határozatában azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a védjegybitorlás miatt valamely fél ellen benyújtott kereset más felekkel szemben joggal való visszaélésnek minősülhet-e. Kimondta, hogy a védjegyek érvényesítése általában a jogosult jogos érdekeit szolgálja. Csak nagyon kivételes körülmények között tekinthető a védjegyjogok védelme joggal való visszaélésnek.

a) Tények

A felperesek egy híres közösségi médium szórakoztató alkalmazásának és platformjának fejlesztői és üzemeltetői. Az alperesek egy korábbi védjegy tulajdonosai, amely nagymértékben hasonlít ahhoz a megjelöléshez, amely alatt az alkalmazást üzemeltetik. A Bécsi Kereskedelmi Bíróság előtt lefolytatott különböző eljárásokban az alperesek egy harmadik internetes vállalkozással szemben követelték a jogsértés megszüntetését, kérve azt, hogy ne árusítson informatikai szolgáltatásokat olyan megjelöléssel, amely összetéveszthető a saját védjegyükkel.

A felperesek azt kérték a bíróságtól, hogy hozzon az alperesekkel szemben ideiglenes intézkedést, amely megtiltja, hogy harmadik féllel szemben védjegybitorlás miatt igényt támasszanak. Azzal érveltek, hogy az alperesek eljárása a harmadik féllel szemben tisztességtelen és erkölcstelen (azaz joggal való visszaélés), mert ez az eljárás több milliárd eurós veszteséget okozhat a felperesek számára; ez a veszteség kirívóan aránytalan lenne az alperesek eljáráshoz fűződő érdekeihez képest. Az alperesek hangsúlyozták, hogy csupán egy korábbi védjegyhez fűződő jogait védik.

Az alsóbb fokú bíróságok elutasították az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet. Rámutattak, hogy a felperesek nem bizonyították, miszerint az alperesek (azaz a korábbi védjegy tulajdonosai) által a párhuzamos eljárásban felhozott állítások joggal való visszaélést jelentettek volna, vagy hogy szándékosan, kárt okozó szándékkal jártak volna el, vagy szándékosan vagy nyilvánvalóan hamis állításokat tettek volna.

A felperesek az elutasítás ellen rendkívüli fellebbezést nyújtottak be a legfelsőbb bíróságnál, arra hivatkozva, hogy az ő milliárdos nagyságrendű potenciális káruk messze meghaladja az alperesek érdekeit, amelyek csupán néhány tízezer euró nagyságrendűek.

---

* DANUBIA Szabadalmi és Jogi Iroda.

b) A legfelsőbb bíróság döntése

A legfelsőbb bíróság elutasította a felperesek fellebbezését, ugyanakkor a meglévő ítélkezési gyakorlatra hivatkozva megállapította, hogy elvileg nemcsak a védjegy megszerzése, hanem az ilyen védjegy alapján történő igényérvényesítés is erkölcsstelennek és joggal való visszaélésnek minősülhet az általános polgári jog, valamint a tisztességtelen versenyjog alapján. A legfelsőbb bíróság megállapította továbbá, hogy egy formailag létező igény joggal való visszaéléskénti érvényesíthetőségét az érdekek mérlegelése alapján kell eldönteni. Joggal való visszaélés nemcsak akkor áll fenn, ha a joggyakorlás egyedüli okát a károkozási szándék képezi, hanem akkor is, ha a cselekvő fél által követett érdekek és a másik fél sérült érdekei között kirívó aránytalanság áll fenn.

A legfelsőbb bíróság azonban arra a következtetésre jutott, hogy azon esetektől eltekintve, amikor a korábbi védjegy jogosultja öt évnél hosszabb ideig túri a későbbi védjegyet, és ezáltal elveszíti a későbbi védjegy használatával szembeni felszólalási jogát [a tisztességtelen versenyről szóló osztrák törvény 9. §-ának (5) bekezdése alapján, összefüggésben a védjegy törvény 58. §-ával], a korábbi védjegy jogok érvényesítése általában a védjegy tulajdonos jogos érdekeit szolgálja. Így ez csak nagyon kivételes esetekben minősíthető erkölcsstelennek (azaz joggal való visszaélésnek).

A legfelsőbb bíróság megerősítette az alsóbb fokú bíróságok álláspontját, és megállapította, hogy azok joggal tagadták azt, hogy az alperesek visszaéltek jogukkal. A felpereseknek nem sikerült bizonyítaniuk – ahogyan azt az eset jog megköveteli – egy nagyon kivételes esetet, amikor az ő érdekeik nagyobb súllyal esnek latba, mint az alperesek jogos érdekei védjegyük védelméhez.

c) Megjegyzés

A legfelsőbb bíróság ebben a döntésében foglalkozott első ízben azzal a kérdéssel, hogy milyen feltételek mellett minősülhet joggal való visszaélésnek a korábbi védjegy jogon alapuló, a jogsértés megszüntetésére irányuló igények érvényesítése. A döntés megerősíti a korábbi védjegyek tulajdonosainak helyzetét, akik szembesülnek védjegyjogaikba beavatkozó olyan újabb megjelölések használóival, amelyek pénzügyileg teljesen eltérő osztályba tartoznak.

A legfelsőbb bíróság világossá tette, hogy az érdekmérlegelés a védjegy jogosult javára történik, kivéve, ha kivételes eset áll fenn, amikor az újabb megjelölés használójának érdekei valóban aránytalanul sérülnek. Ahhoz azonban, hogy ilyen mértékű érdeksérelmet lehessen feltételezni, nem elegendő a pénzügyi érdekek elvesztése, még ha azok milliárdos nagyságrendűek is.

Egyesült Királyság

A fellebbezési bíróság (Court of Appeal, CA) jelentős ítéletet hozott a globális e-kereskedelmi weboldalak céljaival és a védjegybitorlással kapcsolatban.

a) Tények

Az ügyben a felperes *Lifestyle* a BEVERLY HILLS POLO CLUB szavakból, illetve az e szavakat, valamint egy lovat és lovaszt ábrázoló logóból álló különböző brit és uniós védjegyet (a továbbiakban: védjegyek) birtokolt, amelyeket különböző árukra, többek között ruházati cikkekre lajstromoztak.

Az Egyesült Államokban egy kereskedelmi szempontból független jogalany volt a megfelelő lajstromozott védjegyek tulajdonosa, aki a védjegyekkel megjelölt (és a Lifestyle által ténylegesen értékesített árukkal azonos) árukat értékesített (az amerikai márkás áruk). Ezeket az árukat az *amazon.com* e-kereskedelmi weboldalon értékesítették.

A Lifestyle azt állította, hogy az alperesek (Amazon) bitorolták a védjegyet azáltal, hogy az Egyesült Királyság és az Európai Unió (EU) fogyasztóinak reklámozták, eladásra kínálták és értékesítették az amerikai márkás árukat, és eljárást indított az EU 2017/1001 sz. védjegyrendelet 9. cikkének (2) bekezdése és az 1994. évi angol védjegy törvény (Trade Marks Act) 10. szakaszának (1) bekezdése (az egyesült királyságbeli védjegyek tekintetében) alapján. Anélkül, hogy elismerte volna a felelősségét, az Amazon számos technikai korlátozást vezetett be, amelyek célja a Lifestyle aggályainak kezelése volt, de a Lifestyle azzal érvelt, hogy ezek a korlátozások nem mentek elég messze.

b) Kérdések

Az ítélkezési gyakorlatban jól ismert, hogy a védjegy jogosult csak akkor járhat sikerrel a „kettős azonosság” bitorlása esetén, ha hat feltétel teljesül, amelyek közül az első az, hogy az alperesnek „az érintett területen” egy azonos megjelölést kell „használnia”. A CA-nak tehát arról kellett döntenie, hogy:

- az amerikai márkás áruknak az *amazon.com*-on történő feltüntetés (a továbbiakban: a feltüntetések) azonos megjelölések használatát jelentette-e az Egyesült Királyságban és az EU-ban (más szóval, hogy a feltüntetések „célzottan” az Egyesült Királyságra és az EU-ra irányultak-e); és
- az Egyesült Királyság és az EU fogyasztóinak történő értékesítés azonos megjelölések használatát jelentette-e az Egyesült Királyságban és az EU-ban (függetlenül attól, hogy a hirdetések e területekre irányultak-e).

c) A felsőbbbíróság döntése

Első fokon a felsőbbbíróság (High Court, HC) úgy ítélte meg, hogy egyik esetben sem volt szó „használatról”. A hirdetésekről *Michael Green* bíró úgy vélekedett, hogy a célzás a más

országbeli fogyasztók „szándékos célba vételének” fogalmát jelenti, és nem volt meggyőződve arról, hogy a hirdetések ezt tették. Véleménye szerint a fogyasztók, akik megtalálták a listákat:

szándékosan törekedtek erre, és nem riasztották el őket a megfizethetetlenül magas szállítási és importköltségek, és tudják, hogy az Egyesült Államokból és az Amazon amerikai honlapjáról vásárolnak ilyen termékeket.

Ennek fényében „az ilyen fogyasztó pontosan tudja, hogy az Amazon elsősorban amerikai fogyasztóknak szánt weboldalát nézi vagy azon vásárol”. A bírót, úgy tűnik, befolyásolta az az érvelés, hogy a listák eltávolításának követelménye az internet cenzúrázását jelentené, és megfosztaná az Egyesült Királyság és az EU vásárlóit olyan információktól, amelyek megtekintéséhez a bíró szerint joguk van.

Az amerikai márkás áruk értékesítését illetően a bíró az Amazon szerződési feltételeit vette figyelembe. Ezek szerint az áruk tulajdonjoga az Egyesült Államokban levő vásárlóra szállt át, és a vásárló egyben az áruknak az Egyesült Királyságba vagy az EU-ba történő „importőrének” is minősült. A bíró tehát meggyőződött arról, hogy jogilag az értékesítés az Egyesült Államokban történtnek mondható, és így az értékesítési folyamat során nem került sor a megjelölés használatára az Egyesült Királyságban vagy az EU-ban.

A bitorlási keresetet a HC teljes egészében elutasította. A Lifestyle fellebbezett.

d) A CA döntése

A CA hatályon kívül helyezte a HC ítéletét. A vezető ítéletet, amellyel a többi bíró egyetértett, *Lord Arnold* bíró hozta meg.

Arnold bíró kezdetben áttekintette és jóváhagyta a célzással kapcsolatos meglévő ítélkezési gyakorlatot, megerősítve, hogy nem azt kell vizsgálni, vajon a weboldal egésze céloz-e egy területet, hanem azt, hogy az egyes eladási ajánlatok (azaz a hirdetések) céloznak-e. Azt is megerősítette, hogy egy weboldal pusztán elérhetősége egy adott területen nem feltétlenül jelenti azt, hogy a weboldal célzottan az adott országra irányul. A célzottság értékelését – mondta – az Egyesült Királyság és az EU átlagfogyasztói szempontjából tárgyilagosan kell vizsgálni, az összes lényeges körülmény értékelésével párhuzamosan. Ezek közé tartozik:

- a weboldal megjelenése és tartalma;
- az Egyesült Királyságban/EU-ban élő fogyasztók számára lehetséges volt-e a weboldalon árukat vagy szolgáltatásokat vásárolni;
- a kereskedő vállalkozásának jellege és mérete;
- a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások jellemzői; és
- az egyesült királyságbeli/EU-beli fogyasztók által a honlapon tett látogatások száma.

Arnold bíró úgy ítélte meg, hogy a listák az Amazon által az Egyesült Királyságban és az EU-ban a védjegyekkel azonos megjelölések használatának minősülnek (más szóval: a listák az Egyesült Királyságot és az EU-t célozták meg). Értékelte a fogyasztó jellegzetes

útját az amazon.com-on a kezdeti kereséstől és a listák megtekintésétől az amerikai márkás áruk megvásárlásáig. Kiemelte, hogy a fogyasztó mit láthat az út minden egyes szakaszában, beleértve a keresési eredményekben és a termék adatlapján számos utalást arra, hogy „ez a termék az Egyesült Királyságba szállítható” és „az Egyesült Királyságba szállítjuk”.

A „vizsgálja felül a megrendelését” oldallal kapcsolatban (amelyről a Lifestyle és az Amazon megegyezett, hogy az egy eladási ajánlat volt) Arnold bíró így nyilatkozott:

„Ha azt kérdezzük, hogy ez az ajánlat az Egyesült Királyságra irányult-e, véleményem szerint nyilvánvaló, hogy a válasz igen. A vásárló az Egyesült Királyságban található, a szállítási cím az Egyesült Királyságban van, a számlázási cím az Egyesült Királyságban van, a fizetés pénzneme GBP, és az Amazon minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az árukat az Egyesült Királyságba szállítsák, oda importálják, és az Egyesült Királyságban szállítsák ki a fogyasztónak. Nem értem, hogyan lehet komolyan azt állítani, hogy ez az eladási ajánlat nem célozta meg az Egyesült Királyságot, annak ellenére, hogy az Amazon ügyvédje hősiiesen próbálkozott ezzel.”

Arnold bíró bírálta a HC bírója által alkalmazott megközelítést, megjegyezve, hogy „úgy tűnik ... az amazon.com weboldal egészének célzottságára vonatkozó érvek eltérítették, és nem végezte el a kifogásolt cselekmények egyes típusainak célzottsági elemzését”. Azt is mondta, hogy a bíró tévedett, amikor elfogadta az Amazon azon érvelését, hogy mivel az amazon.com az amerikai fogyasztókhoz szólt, a vonatkozó, a hirdetést megjelenítő weboldalak nem célozták meg az Egyesült Királyság/EU fogyasztóit, mondván:

„A kérdés nem ez, mert még ha az amazon.com egésze az Egyesült Államok fogyasztóira irányult is, nyilván nem korlátozódik azokra. A kérdés nem az, hogy az amazon.com az Egyesült Királyságra/EU-ra irányul-e. A fentiekben kifejtettek szerint az a tény, hogy egy weboldal általánosságban nem az Egyesült Királyságra/EU-ra irányul, nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a megjelenésnek az adott weboldalon történő konkrét felhasználása oda irányuljon.”

Arnold bíró kritikusan nyilatkozott a HC azon álláspontjáról is, hogy a célzott megjelölés a más országbeli fogyasztók szándékos célba vételét jelentette. Így szólt: „[Ez] nem helytálló; a kérdés ugyanis az, hogy a megjelölésnek az érintett területen történő használatáról van-e szó, és nincs szükség a weboldal üzemeltetőjének szubjektív szándékára.”

Az amerikai márkás áruk értékesítésével kapcsolatban Arnold bíró úgy ítélte meg, hogy ha a listák az Egyesült Királyságban vagy az EU-ban a védjegyekkel azonos megjelölések használatának minősülnek, akkor az ebből eredő értékesítés is annak minősül. Úgy vélte, hogy ebben a nézetében az EU Bíróságának (EUB, Court of Justice of the EU, CJEU) a *Blomqvist*-ügyben hozott ítélete támogatja őt, amely szerinte egyértelműen alátámasztja azt a tételt, hogy az áruknak egy külföldi weboldal által egy megjelölés alatt történő értékesítése

fogyasztók számára az Egyesült Királyságban vagy az EU-ban a megjelölés használatának minősül az érintett területen, és ez akkor is így van, ha nincs előzetes listázás, eladási ajánlat vagy az adott terület fogyasztóit célzó hirdetés.

Tekintettel arra a megállapításra, hogy az Amazon megsértette a védjegyeket az amerikai márkás áruk listázása és értékesítése révén, Arnold bíró úgy ítélte meg, hogy a Lifestyle jogosult volt az Amazon ellen pert indítani és pénzügyi enyhítést kérni, valószínűleg a Lifestyle által elszenvedett, viszonylag csekély pénzügyi kár miatt gyorsított eljárásban.

e) Megjegyzés

Ez egy jelentős ítélet, mert az Amazon maga is elsődlegesen felelős a védjegybitorlásért az Egyesült Királyságban, és az ítélet következményei más globális piacterekre és weboldalakra is kiterjednek. Van azonban egy fontos korlátozás, mivel egy lista pusztán láthatósága valószínűleg nem lesz elegendő ahhoz, hogy a weboldal felelősségre vonható legyen. Az eladási ajánlat és a vásárlói útvonalak összefüggései kulcsfontosságúak lesznek, és a célzott-ság kérdésében olyan tényezőket vesznek majd figyelembe, mint az adott országba történő szállításra vonatkozó ajánlat, a helyi pénznemben történő fizetés adatai és a termékeknek az adott helyre történő tényleges kiszállítása. Mindezeketől függően a döntés a jogtulajdonosok irányába tolja el a hatalmi egyensúlyt, és a weboldaloknak késedelem nélkül reagálniuk kell az értesítés és a védjegyhasználat letiltására irányuló kérelmekre, valamint végre kell hajtaniuk a földrajzi korlátozást.

Egységes Szabadalmi Bíróság (Unified Patent Court, UPC)

A) a) Összefoglaló az UPC-ről

17 uniós tagállam, köztük olyan kulcsfontosságú piacok, mint Németország, Franciaország és Olaszország, beleegyezett az új „egységes joghatályú szabadalom” és az UPC létrehozásába, és további lehetséges uniós belépők várnak a sorban. Az egységes joghatályú szabadalom az új rendszerhez csatlakozott valamennyi joghatóságban oltalmat biztosít az új találmányok számára. Az új egységes joghatályú szabadalmak érvényesítésére (és megtámogatására) az újonnan létrehozott UPC előtt kerül sor, amely a meglévő európai szabadalmi jogok bizonyos részeivel kapcsolatos jogvitákban is hatáskörrel rendelkezik majd. Az új rendszer úgy tervezték, hogy hatékonyabb és költségkímélőbb változata legyen a jelenlegi rendszernek, ahol a különálló szabadalmi jogokat minden tagállamban külön-külön kell érvényesíteni. Az UPC azonban nem rendelkezik majd joghatósággal a nemzeti szabadalmi jogok felett. Nem terjed ki az európai piacok közül az Egyesült Királyságra, Horvátországra, Lengyelországra és Spanyolországra sem, amelyek úgy döntöttek, hogy nem vesznek részt a rendszerben.

Az egységes joghatályú szabadalom és az UPC felé vezető út hosszú és kanyargós volt. Eredetileg az Egyesült Királyság volt a folyamat egyik fő mozgatórugója, és London adott

volna otthont az elsőfokú bíróság három „központi részlege” egyikének, konkrétan az élet-tudományi szabadalmakkal foglalkozó központi részlegnek. Az Egyesült Királyságnak az EU-ból való kilépése és kormányának ezt követő döntése, hogy nem vesz részt az UPC-ben, azt jelentette, hogy az Egyesült Királyság már 2020 óta nem része az új rendszernek. Emiatt, valamint a németországi alkotmányossági kifogások miatt az új rendszer hatálybalépése jelentős késedelmet szenvedett. Röviden kitérünk az eddigi problémákra, majd az alábbiakban foglalkozunk a fennmaradó akadályokkal, amelyeket még át kell ugrani.

b) Mi történt eddig?

Az egységes joghatályú szabadalmi rendszerre vonatkozó javaslatok 2007 óta készülnek, a jelenlegi UPC-megállapodás pedig 2013-ban nyerte el mostani formáját. Ahhoz azonban, hogy a jogszabály hatályba léphessen, az UPC-megállapodást – az ideiglenes bejelentésről szóló külön jegyzőkönyvvel együtt – a 13 aláíró tagállamnak ratifikálnia kellett. Az UPC-megállapodás esetében ennek azt a három tagállamot kellett magában foglalnia, amelyben az előző évben a legtöbb európai szabadalom lépett hatályba. Eredetileg Németország, Franciaország és az Egyesült Királyság teljesítette ezt a követelményt, azonban az Egyesült Királyság 2020 júliusában történő kilépését követően (az uniós jog elsőbbsége és az Európai Bíróság végső joghatósága miatt) Olaszország veszi át az Egyesült Királyság helyét a három szükséges ratifikáló fél egyikéeként. Ami a jegyzőkönyvet illeti, a 13 ratifikáló ország között kell lennie Németországnak, Franciaországnak és az Egyesült Királyságnak is, ami arra utal, hogy a jegyzőkönyv jelenlegi formájában nem léphet hatályba, mert az Egyesült Királyság jelezte, hogy nem fog részt venni az új rendszerben. Az UPC Előkészítő Bizottsága azonban úgy véli, hogy a jegyzőkönyvet nem kell újrafogalmazni, és „értelmezni” lehet úgy, hogy az összhangban legyen az UPC-megállapodás egyenértékű nyelvezetével, amely előírja az Egyesült Királyság Olaszországgal való helyettesítésének mechanizmusát, és ezt a nézetet a részt vevő tagállamok küldöttségei is támogatják, még akkor is, ha ez a jegyzőkönyv egyértelmű nyelvezetének megterhelését jelenti.

Franciaország és Olaszország egyaránt megtette a szükséges eljárási lépéseket az UPC-megállapodás és a jegyzőkönyv ratifikálásához. Németországban azonban alkotmányossági kifogások merültek fel a 2017-ben benyújtott végrehajtási jogszabály érvényességével kapcsolatban azon aggályok miatt, hogy a megállapodás ratifikálása túl sok hatalmat ruházna át egy nemzetek feletti szervre, és aláásná az önkormányzati jogot. Ezeket a kérdéseket mostanra sikerült orvosolni: a Bundestag (Németország szövetségi parlamentje) 2020 novemberében új törvényt fogadott el, a Német Szövetségi Alkotmánybíróság (Verfassungsgericht) pedig 2021 júliusában hozott határozatában elutasította a nemzetek feletti kormányzással kapcsolatos aggályokat, és ezzel szabaddá tette az utat Németország számára az UPC-megállapodás és a jegyzőkönyv ratifikálása előtt (bár az UPC-megállapodás ratifikálásának lététbe helyezését az összes többi szükséges előkészület befejezéséig visszatartják).

c) Mik a következő lépések?

2022. január 18-án letétbe helyezték (Ausztria által) az ideiglenes alkalmazásról szóló jegyzőkönyv hatálybalépéséhez szükséges végleges ratifikálást, és 2022. január 19-én megkezdődött az ideiglenes alkalmazási szakasz. Az UPC tehát létrejött, bár egyelőre nem lehet benne kereseteket indítani.

Az ideiglenes szakasz során számos fontos lépést kell megtenni ahhoz, hogy a rendszer működőképessé váljon. Ezek a következők:

- *A bírák kinevezése* – az UPC Tanácsadó Bizottsága a legmegfelelőbb jelöltek listájáról tesz javaslatot a kinevezésre, akiknek valamelyik szerződő tagállam állampolgárainak kell lenniük, bizonyított tapasztalattal kell rendelkezniük a szabadalmi peres eljárásokban, és beszélniük kell az Európai Szabadalmi Hivatal egyik hivatalos nyelvét.¹ Az ajánlásokat követően az Igazgatási Bizottság várhatóan összesen mintegy 90 bírót fog kinevezni (nem mindet teljes munkaidővel. Az előrejelzések szerint a legnagyobb arányban Németországból érkeznek majd bírák.
- *Az első költségvetés közzététele* – a várakozások szerint az UPC végül a bírósági díjakból önfinanszírozó lesz, azonban amíg a finanszírozás nem áll rendelkezésre, a költségeket valószínűleg a részt vevő tagállamok hozzájárulásaiból fedezik majd.
- *Az UPC ügykezelési rendszerének véglegesítése* – az UPC teljesen elektronikus ügykezelési rendszerrel fog rendelkezni. Bár az új rendszer bevezetésének néhány lépése már megtörtént, a németországi alkotmánybírósági kifogások következtében kialakult pathhelyzet miatt ezeket a lépéseket felfüggesztették, és további munkálatokra van szükség ahhoz, hogy a rendszer teljes egészében üzembe állhasson.

Becslések szerint legalább 8 hónapra lesz szükség az előkészületek befejezéséhez, és továbbra is ez az Igazgatási Bizottság álláspontja. Miként említettük, Németország akkor helyezi letétbe az UPC-megállapodás ratifikálási okiratát, amikor a felek már biztosak abban, hogy az UPC működőképes, azaz a 8 hónapos időszak végéhez közeledve vagy annak végén. Ezután kezdődik a végső 4 hónapos visszaszámlálás az UPC üzleti tevékenységének megkezdéséig. A nem sokkal az ideiglenes szakasz kezdete előtt kiadott sajtóközlemény szerint ez azt jelenti, hogy „ha minden zökkenőmentesen megy, akkor 2022 végén, vagy esetleg 2023 elején számíthatunk egy működő UPC-re”. Az új rendszer területi hatálya is bővülni fog, amint a jövőben további tagállamok ratifikálják az UPC-megállapodást.

B) Az UPC Igazgatási Bizottságának legutóbbi közlése szerint számos fontos lépés történt az UPC megnyitása felé. Ezek közé tartozik az UPC eljárási szabályzatának és díjtáblázatának elfogadása, amelyek végleges változatát várhatóan hamarosan közzéteszik. Az eljárási

¹ A Fellebbviteli Bíróság elnöke Klaus Grabinski, az Elsőfokú Bíróság elnöke Florence Butin lett. Összesen 85 bírót kinevezésre (34 jogi és 51 műszaki képesítésű). [A szerk.]

szabályzat 2022. szeptember 1-jén lépett hatályba. Az UPC személyzetének és bíráinak felvétele terén is előrelépés történt.

Egyértelmű, hogy továbbra is jelentős lépések történnek az UPC rendszerének elindítása felé. Az Igazgatási Bizottság nyilatkozatából arra lehet következtetni, hogy az UPC működése észszerűen 2023 elején fog megindulni.

C) Az UPC-t az Egyesült Szabadalmi Bíróságról szóló megállapodás (UPC Agreement, UPCA) alapján hozták létre. Az UPC az összes részt vevő uniós tagállam bírósága lesz, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik majd többek között a hagyományos európai szabadalmak és az új, egységes joghatályú európai szabadalmak (egységes szabadalmak) bitorlásáról és érvényességéről való döntéshozatalra. Az alábbiakban az UPC felépítését tekintjük át.

a) Milyen az UPC általános felépítése?

Az Egységes Szabadalmi Bíróság egy elsőfokú bíróságból és egy fellebbviteli bíróságból áll.

Az elsőfokú bíróság részei a következők:

- egy központi részleg,
- az egyes szerződő tagállamokban felállított helyi részlegek, és
- regionális részlegek, amelyeket két vagy több szerződő tagállam hoz létre, ha azok a helyi részleg helyett közösen kívánnak létrehozni egy regionális részleget.

A központi részleg székhelye Párizsban lesz, és Münchenben van egy alrészlege. Az eredeti tervek szerint egy további alrészleg székhelye Londonban lett volna. A brexitet követően, és miután az Egyesült Királyság kormánya kijelentette, hogy nem vesz részt többé az UPC-ben, London már nem áll rendelkezésre uniós bírósági helyszíneként. Egy új megállapodás alapján London helyét Milánó veszi át. A központi részlegen belül a munkát az ügy technológiai területe szerint osztják el a Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás (International Patent Classification, IPC) osztályainak megfelelően:

- a párizsi központi részleg az előadóművészettel, szállítással, textiliparral, papírral, rögzített építményekkel, fizikával és elektromossággal kapcsolatos ügyeket (B, D, E, G, H IPC-osztály) fogja kezelni;
- a müncheni központi részleg a gépészet, világítás, fűtés, fegyverek és robbantás (F IPC-osztály) ügyeit kezeli;
- a fennmaradó A és C IPC-osztályokat, azaz az emberi szükségletekkel (beleértve a gyógyszereket is), a kémiával és a kohászattal kapcsolatos ügyeket az új megállapodás értelmében Milánó veszi át.

Helyi részlegeket eddig Ausztriában (Bécs), Belgiumban (Brüsszel), Dániában (Koppenhága), Finnországban (Helsinki), Franciaországban (Párizs), Hollandiában (Hága), Magyarországon (Budapest), Németországban (Düsseldorf, Hamburg, Mannheim, München), Olaszországban (Milánó), Portugáliában (Lisszabon) és Szlovéniában (Ljubljana) hoztak létre.

Svédország, Litvánia, Lettország és Észtország közösen létrehozta a Stockholmban székelő észak-balti regionális részleget.

A fellebbviteli bíróság székhelye Luxemburg.

b) Milyenek az UPC ítélkező testületei?

Az UPC ítélkező testületei multinacionálisak lesznek, azaz különböző szerződő államokból származó bírókból fognak állni.

Az ítélkező testületek a következő számú, jogi és műszaki képesítéssel rendelkező bíróból állnak majd:

- Az elsőfokú bíróság helyi és regionális részlegeinek összetétele:
  - o jogi képesítéssel rendelkező három bíró,
  - o a tanács kiegészülhet egy műszaki képesítéssel rendelkező bíróval a felek valamelyikének kérésére, ha a tanács ezt megfelelőnek tartja, vagy ha a tanács visszavonás iránti viszonkeresetet is elbírál (ebben az esetben a kiegészítés kötelező).
- Az elsőfokú bíróság központi részlege
  - o két jogi képesítéssel rendelkező bíróból és
  - o egy műszakilag képzett bíróból fog állni.

Az elsőfokú bíróság előtti eljárásban a felek közösen megállapodhatnak abban, hogy ügyüket egyetlen, jogi képesítéssel rendelkező bíró tárgyalja.

c) Melyik részleg milyen ügytípusokra illetékes?

A helyi vagy regionális részlegek a következő kereseteket tárgyalják [az UPCA 33. cikkének (1) bekezdése]:

1. bitorlási keresetek, beleértve a licenciákkal kapcsolatos viszonkereseteket is;
2. ideiglenes és biztosítási intézkedésekre, valamint jogsértés megszüntetésére irányuló keresetek, amelyek különösen az ideiglenes intézkedésekre terjednek ki;
3. a publikált szabadalmi bejelentések által biztosított ideiglenes oltalomból eredő kártérítési vagy kártalanítási keresetek;
4. a találmánynak a szabadalom megadása előtti felhasználásával vagy a szabadalom előhasználati jogával kapcsolatos keresetek;
5. licenciákért járó kártérítési keresetek, amennyiben az európai szabadalom jogosultja nyilatkozatot nyújtott be az Európai Szabadalmi Hivatalnál (ESZH, European Patent Office), amelyben kijelenti, miszerint megfelelő ellenérték fejében kész engedélyezni, hogy találmányát licencvevőként bárki használhassa.

A szabadalombitorlási ügyeket annál a helyi vagy regionális részlegnél kell megindítani, ahol a szabadalombitorlás történt, vagy ahol az alperes székhelye található. Ennek követ-

keztében több különböző helyi vagy regionális részleg is illetékes lehet, ami bizonyos fokú fórumshoppingot tesz lehetővé.

A központi részleg a következő kereseteket tárgyalja [az UPCA 33. cikkének (4) bekezdése], kivéve, ha ugyanazon felek között már folyamatban van egy bitorlási per, amely ugyanarra a szabadalomra vonatkozik (ebben az esetben az a helyi vagy regionális részleg illetékes, ahol a bitorlási ügy folyamatban van):

- bitorlás hiányának megállapítása iránti keresetek,
- szabadalmak megsemmisítése és kiegészítő oltalmi tanúsítványok (SPC-k) érvénytelenségének megállapítása iránti keresetek,
- kényszerengedélyek megadása vagy visszavonása iránti keresetek,
- az ESZH ellen az egységes joghatályú szabadalomnak az ESZH általi adminisztrációjával kapcsolatban indított keresetek,
- bitorlási keresetek csak akkor nyújthatók be a központi részlegnél, ha az ügy olyan szerződő tagállamot érint, amely nem rendelkezik központi vagy regionális részleggel, vagy ha az alperes lakóhelye vagy székhelye nem a szerződő államok területén található.

d) A jogsértési ügyeket és a visszavonási ügyeket szétválasztják, vagy együtt tárgyalják?

Számos bitorlási ügyben az alperes a szabadalom érvényességét vitatja. Az UPCA lehetőséget ad a bíróságnak, hogy vagy együtt tárgyalja a bitorlási és az érvényességi ügyeket, vagy külön tárgyalja azokat, attól függően, hogy melyik a legmegfelelőbb eljárás.

Alapvetően az UPCA lehetőséget ad a feleknek arra, hogy egy bitorlási ügyet és egy megsemmisítési keresetet egyesítsenek: ha egy helyi vagy regionális részleg előtt bitorlási per van folyamatban, az alperesnek ugyanannál a helyi vagy regionális részlegnél kell benyújtania a megsemmisítés iránti viszonykeresetet [UPCA 33. cikkének (4) bekezdése]. Másrészt ha a megsemmisítési per a központi részleg előtt van folyamatban, a szabadalmasnak lehetősége van arra, hogy a központi részleg előtt is előterjessze a bitorlási keresetet.

Ha a helyi vagy regionális részleg előtt bitorlási per van folyamatban, és a perbeli szabadalom megsemmisítésére irányuló viszonykeresetet indítanak, a helyi vagy regionális részleg mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy

- i)* mind a bitorlási perrel, mind a megsemmisítés iránti viszonykeresettel foglalkozzék (és felkérje az elsőfokú bíróság elnökét, hogy jelölje ki az érintett műszaki területen képesítéssel és tapasztalattal rendelkező, műszaki szempontból képzett bíróját), vagy pedig
- ii)* a megsemmisítés iránti viszonykeresetet a központi részleg elé utalja, és ezt követően vagy felfüggeszti, vagy folytatja a bitorlási ügyet, vagy
- iii)* a felek egyetértésével az egész ügyet a központi részleg elé utalja.

Meg kell várni, hogy a helyi és a regionális részlegek a gyakorlatban hogyan élnek majd ezzel a mérlegelési jogkörrel. Reálisnak tűnik azonban, hogy a legtöbb esetben a helyi és a

regionális részlegek együtt fogják tárgyalni a bitorlási és a megsemmisítési ügyeket, mert ez a jelenlegi gyakorlat az UPC legtöbb szerződő tagállamában.

D) Az UPC bevezetése az európai szellemi tulajdon-jogok évtizedek óta legnagyobb megváltoztatásának része lesz. Új szabadalmi jogként, az egységes joghatályú szabadalom (UP) kerül bevezetésre, amely lehetővé teszi, hogy a találmányok egyetlen, az uniós államok többségére kiterjedő jogon keresztül részesüljenek oltalomban, míg az egységes szabadalmi bíróság központosított helyszínt és eljárást biztosít a szabadalombitorlási és érvényességi keresetekhez az egész EU-ban. Az UPC Igazgatási Bizottságának nyilatkozatai szerint az UPC és az UP-rendszer 2023 elején lép hatályba.

Az UPC indulási időpontját befolyásoló egyik fő tényező maga a bíróság megalakításának szükségessége. Épületeket kell találni, bírákat és adminisztratív személyzetet kell felvenni, informatikai infrastruktúrát kell telepíteni.

Az UPC-t az UPCA hozta létre. Ez értelemszerűen egy elsőfokú bíróságot és egy fellebbviteli bíróságot biztosít. Ezzel párhuzamosan létrejön az UPC napi működésének kezelésére szolgáló hivatal, valamint egy választottbírói és közvetítő központ, amely az ütközések rendezésének kevésbé konfrontatív és lehetőleg alacsonyabb költségű módját próbálja biztosítani.

Annak érdekében, hogy az UPC valamennyi részt vevő állama részesülhessen az UPC előnyeiből és részt vehessen annak működésében, az UPCA kidolgozása során az elsőfokú bíróságot központi, helyi és regionális osztályokra osztották fel. Továbbá a központi részleg három részre oszlott. Erről fentebb már említést tettünk.

Az UPCA-t még az előtt kidolgozták, aláírták, sőt számos ország ratifikálta is, hogy az Egyesült Királyság az EU-ból való kilépés mellett döntött, és ezzel – legalábbis politikailag – megszakadt az Egyesült Királyság lehetősége arra, hogy részt vegyen az UPC-ben. Miután az Egyesült Királyság hivatalosan is kilépett az UPC-ből, egyértelművé vált, hogy a központi részleg Londonba szánt része már nem megvalósítható. Ezért kellett új helyszínt találni ennek a részlegnek.

E) Az alábbiakban azt vizsgáljuk, hogy az A) és B) részben mondtak mit jelentenek a biotechnológia számára?

Az új egységes szabadalmi rendszernek számos olyan hatása van a biotechnológiára, amelyet alaposan meg kell fontolni, és amely az új rendszer életbelépését követően idővel szintén alakulni fog. A legfontosabb szempontok azonban, amelyeket már most figyelembe kell venni, a következők.

- A szabadalmi jogokra vonatkozó szerződések vagy licencek tárgyalásakor szem előtt kell tartani, hogy hamarosan egységes joghatályú szabadalmak (nem tévesztendő össze a meglévő európai szabadalmakkal, amelyeket szintén az ESZH engedélyez) jönnek létre. A főbb szabadalmi keresetek (pl. bitorlás, megvonás és bitorlás hiányá-

nak megállapítása iránti keresetek) tekintetében az UPC kizárólagos joghatósággal rendelkezik majd az ilyen egységes joghatályú szabadalmakkal kapcsolatos jogviták elbírálására. Minden más keresetre, beleértve az egységes joghatályú szabadalmakkal kapcsolatos szerződésesjog-vitákat is, a nemzeti bíróságok továbbra is illetékesek maradnak. Ezért tanácsos alaposan megfontolni a jogválasztási és joghatósági záradékokat.

- Gyorsabbá válhat az egységes joghatályú szabadalmak érvényesítése (és megvonása), mert ezt egyetlen határozatban el lehet intézni. Bár ennek vannak előnyei, ez azt jelentheti, hogy egyetlen bírósági határozat megakadályozza a potenciálisan jogsértő termékek értékesítését és szállítását a rendszerhez csatlakozott valamennyi tagállamban, vagy ugyanígy egyetlen bírósági határozat visszavonja a szabadalmi jogokat ugyanazon a területen.
- A 7 éves átmeneti időszak alatt (amely 14 évre meghosszabbítható) a „klasszikus” európai szabadalmakkal kapcsolatos pereket az UPC-ben és a nemzeti bíróságokon egyaránt lehet folytatni. A szabadalom jogosultjai kilépési (opt-out) joggal rendelkezhetnek arra, hogy ezen időszak alatt ezeket az európai szabadalmakat teljesen kizárják az UPC hatásköréből. Ez vonzó lehet a meglévő vagy jövőbeli licencmegállapodásokban, ahol ugyanazt a szabadalmat különböző európai országokban különböző licencvevőknek adják ki annak érdekében, hogy ezek a jogok elkülönítve maradjanak. Ha az opt-out megfelelő, célszerű lehet a licencszerződésbe olyan záradékot foglalni, amely kifejezetten megtiltja a kizárólagos licencvevőnek, hogy jogsértés miatt keresetet indítson az UPC előtt, valamint arra vonatkozó rendelkezéseket, hogy melyik fél felelős az opt-out bejegyzéséért.
- A licencszerződésektől függetlenül a szabadalmasok is kivonhatják magukat az UPC értékes szellemi tulajdon-jogai alól, tekintettel arra, hogy harmadik felek egyetlen fórumon, egyetlen kereset útján az UPC egész területén kérhetik e szabadalmak megvonását, vagy kérhetik azokkal kapcsolatos nyilatkozatok megtételét.
- Lényeges tudni, hogy az egységes joghatályú szabadalomra melyik nemzeti jog alkalmazandó, mert ez befolyásolhatja, hogy ki a jogtulajdonos, ha a jogcímlánccal (azaz azzal, hogy a szabadalmi jogot jogszerűen ruházták-e át) vagy a társtulajdonossággal kapcsolatos kérdések merülnek fel. Az összeolvadások és felvásárlások összefüggésében ez olyan kérdés lehet, amely érdemi átvilágítást igényel.
- Végezetül meg kell még vizsgálni, hogy a 17 európai szabadalom és az egyetlen egységes szabadalom értéke 17 EU-tagállamban érvényesül (és ez a szám 24 felé fog nőni, amint további tagállamok ratifikálják az UPC-megállapodást), különösen mivel az átmeneti időszakban a szabadalom jogosultjai a megadáskor választhatnak a „klasszikus” európai szabadalom és az egységes joghatályú szabadalom között. Ezt is érdemes szem előtt tartani, különösen az összeolvadások és felvásárlások, valamint a licencmegállapodások összefüggésében, ahol a szabadalmak mint eszközök értéke fontos.

Európai Szabadalmi Hivatal

A) A világ öt legnagyobb szellemi tulajdoni hivatalának (IP5) vezetői június 29-én virtuálisan találkoztak, 15 év alatt a 15. alkalommal. Az Európai Szabadalmi Hivatal által rendezett idei találkozó napirendjének középpontjában az IP5 napirendje fenntarthatóságának bevezetése, valamint a szabadalmi rendszer fejlesztése állt az innovátorok globális szintű jobb támogatása érdekében.

A találkozón *Antônio Campinos*, az ESZH vezetője elnökölt, rajta kívül még részt vett *Mori Kiyoshi*, a japán, *Lee Insil*, a dél-koreai, *Shen Changyu*, a kínai és *Kathi Vidal*, az amerikai hivatal vezetője, valamint *Lisa Jorgenson*, a WIPO főigazgató-helyettese.

A megbeszélések témái között szerepeltek az elmúlt év során folytatott együttműködés eredményei. A kiemelt témák közé tartozott az ESZH által bevezetett globális riasztórendszer, amely mind az öt hivatalban bekövetkezett szabadalmi ügyintézési változásokra terjed ki. Az IP5 NET/AI- (New Energy Technology/Artificial Intelligence) tervének végrehajtásához tett előkészületeket is áttekintették. Ennek az útitervnek célja az IP5 belső folyamatainak optimalizálása az újonnan megjelenő technológiák és a mesterséges intelligencia vizsgálatával, valamint a jobbiztonság és az átláthatóság növelése az alkalmazott szabadalmi gyakorlatban.

A megbeszélések további témái közé tartoztak a rajzok elsőbbségének és megengedett jellemzőinek globális elfogadása, ahol az „IP5 biztonságos formátumának” közzététele mérőföldkőnek számít. Az IP5-ös együttműködés hatékonyságának további optimalizálásáról, valamint a jóváhagyási és döntéshozatali folyamatok egyszerűsítésére irányuló intézkedésekről is beszámoltak.

Végül bemutatták az IP5 PCT-kutatási és vizsgálati együttműködési kísérleti tervének előzetes értékelését, valamint az értékelési szakasz meghosszabbításának részleteit.

Az IP5-hivatalok vezetői megállapodtak abban, hogy a fenntarthatóság érdekében felülvizsgálják az IP5 jövőképét, és fontolóra veszik egy IP5 fenntarthatósági munkacsoport létrehozását, amely koordinálja az ezzel kapcsolatos intézkedéseket.

Az ülést az IP5 hivatalvezetői és az ipar képviselői közötti találkozó követte. A résztvevők megünnepelték az iparági részvétel egy évtizedét, és véleményt cseréltek az IP hatásáról és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak előmozdításában betöltött szerepéről.

A résztvevők megállapodtak abban, hogy megerősítik együttműködésüket a fenntartható jövő érdekében. Ebből az alkalomból egy emlékvideót tettek közzé, amely az elmúlt tíz év legfontosabb eredményeit emeli ki.

A következő IP5 vezetői találkozóznak az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (United States Patent and Trademark Office, USPTO) ad otthont 2023-ban.

B) Az ESZH életmű-kategóriában Karikó Katalin magyar–amerikai kutatónak ítélte oda a 2022. évi Európai Feltalálói Díjat a vakcinák és orvosi terápiák számára módosított hírvívő RNS (mRNS) kifejlesztésében végzett úttörő munkájáért.

Karikó több mint négy évtizeden át küzdött az mRNS-ben rejlő terápiás lehetőségek feltárásáért, legyőzve a szkepticizmust és a számtalan kihívást, hogy azokat az ember számára is hatékonyan felhasználhatóvá tegye. Munkája nemcsak a legsikeresebb mRNS-alapú COVID-19 vakcinák útját egyengette, hanem számos más betegség és állapot új terápiái előtt is megnyitotta az utat.

„Karikó Katalin annak a víziójának köszönhetően, hogy az mRNS molekulával jelentős orvosi előnyöket lehet elérni, olyan hatást ért el, amely messze túlmutat az immár jól dokumentált orvosi sikereken” – mondta António Campinos, az ESZH elnöke. „A tudomány iránti elkötelezettsége és kitartása, valamint kutatásainak élvonalbeli minősége olyan úttörő innovációt hozott a világnak, amely teljesen új perspektívákat kínál az emberiséget fenyegető legsúlyosabb egészségügyi veszélyek elleni küzdelemben.”

Karikót a European Inventor Award 2022 díjátadó ünnepségen tüntették ki, amelyet a világ közönsége online követhetett figyelemmel. A díj Európa egyik legrangosabb innovációs díja, amelyet évente adományoznak olyan európai és Európán kívüli feltalálókknak, akik kiemelkedő módon járultak hozzá a társadalmi és a technológiai fejlődéshez és a gazdasági növekedéshez.

Szerény kezdetek

Karikó kutatói pályafutását az mRNS-molekulában rejlő lehetőségek orvosi célú kiaknázása iránti elkötelezettsége jellemezte. Egy vidéki magyar kisvárosban született 1955-ben. A biológia iránti korai érdeklődése és tudásszomja vezetett oda, hogy sikeres felvételi vizsgát tett a Szegedi Tudományegyetemen, és csatlakozott a Magyar Tudományos Akadémia korszerű Biológiai Kutatóközpontjához. 1985-ben férjével együtt elhagyta Magyarországot, és az Egyesült Államokba ment, hogy a philadelphiai Temple Egyetemen vállaljon állást. Ott három évet töltött azzal, hogy megpróbálta a kettős szálú RNS-t a HIV-betegek kezelésére használni. Ezután egy másik ajánlatot fogadott el a marylandi Bethesdából, ahol behatóan tanulmányozta az mRNS-sel kapcsolatos legújabb eredményeket azzal a molekulával, amely a sejt DNS-éből a fehérjék felépítéséhez szükséges információkat szállítja a molekuláris építőelemekbe.

Az mRNS-ben rejlő lehetőségek kiaknázása

A tudósok 1990 óta tudják, hogy a szintetikus mRNS befecskendezése a szervezetbe igény szerint bizonyos fehérjék termelését idézheti elő. Karikó nagyon hamar felismerte az mRNS-ben rejlő lehetőségeket:

„Azonnal elképzeltem, hogy az mRNS hasznos lehet, és valami nagyon egyszerű dologra gondoltam, például a sebgyógyulásra” – mondja. „Ezért elkezdtem egy másik RNS-t ké-

szíteni, amely egy olyan fehérje termeléséről gondoskodik, amelyről már ismert volt, hogy felgyorsítja a sebgyógyulást, és később hegesedés nélkül záródik.”

Amikor 1989-ben felajánlottak neki egy állást a Pennsylvaniai Egyetemen (UPenn), kutatásai középpontjába ezt a molekulát helyezte. Minthogy azonban az mRNS instabil vegyület, bonyolult volt vele dolgozni, és a fejlesztés költségei miatt az 1990-es években elvesztette a tudományos közösség kegyeit. Karikó nem tudott többé finanszírozást kapni mRNS-munkájához, és egy fokozattal visszaminősítették a tanszéki állását is. Ennek ellenére úgy döntött, hogy vezető kutatóként marad az UPenn-nél. Ez a döntése kifizetődő volt: 1997-ben szövetségesre talált az újonnan leszerződött immunológus *Drew Weissman* személyében. Együtt dolgoztak egy mRNS-alapú terápiás HIV-oltóanyagban, amelyhez egy nukleoziddal módosított mRNS-molekulát fejlesztettek ki.

Ez fordulópontot jelentett: az mRNS tisztításán végzett további munkával Karikónak és Weissmannak sikerült olyan lehetőségek széles körét megnyitnia, amelyekben a molekulát betegségek kezelésére és védőoltásokhoz lehet felhasználni. 2005-ben úttörő szabadalmi bejelentést nyújtottak be. Ez megnyitotta az utat az UPenn-nek engedélyezett szabadalom előtt, így a módosított mRNS kereskedelmi forgalomba hozatala lehetővé vált az *RNARx* cég által, amelyet Karikó és Weissman 2006-ban alapított. A Pennsylvaniai Egyetem azonban egy másik cégnek adta el a licenceket: „A szabadalom nélkül nem voltunk igazi cég” – mondja Karikó. „De akkor úgy döntöttem, hogy még nem végeztem.”

A COVID-19 elleni küzdelem

Karikó az orvosi áttörést akkor érte el, amikor 2013-ban Németországba költözött a *BioNTech*hez. A *BioNTech* akkoriban mRNS-sel végzett klinikai vizsgálatokat. Karikó meggyőzte a vállalatot, hogy nukleoziddal módosított mRNS-t használjon. A *Sanofi*val is sikerült szerződést kötnie a módosított mRNS továbbfejlesztésére, hogy azt közvetlenül a tumorokba lehessen beadni a rákspecifikus immunválaszok elősegítése érdekében. Ezzel párhuzamosan a *Pfizer*rel együtt egy mRNS-alapú, influenza elleni vakcinán dolgozott, amikor 2019 végén az első hírek érkeztek a COVID-19-ről.

A *BioNTech* ezután az influenzáról azonnal áttért a COVID-19-re azzal, hogy a vakcinát az új koronavírus genetikai szekvenciájához igazította – és gyorsan a tesztelési fázisba lépett a *Pfizer*rel való bevezetés érdekében. Az amerikai *Moderna* cég egy másik, nukleoziddal módosított mRNS-alapú COVID-19 vakcinája, amelyet körülbelül ugyanebben az időben hagytak jóvá, szintén Karikó és Weissman technológiáján alapul.

Időközben Karikó otthagyta a *BioNTech* céget, ahol alelnök volt, és visszatért az Egyesült Államokba azzal a szándékkal, hogy a továbbiakban csak kutatómunkát végezzen.

Egy növekvő potenciállal rendelkező terület

A COVID-19-en túl Karikó kutatásai a módosított mRNS-en alapuló orvosi kezelések széles skálája előtt nyitották meg az utat. Folyamatban vannak erőfeszítések különböző rá-

kos megbetegedések elleni terápiás vakcinák, valamint a szív- és érrendszeri betegségek és anyagcserezavarok kezelésére szolgáló vakcinák kifejlesztésére. A tudós maga állította össze azt a listát, amely mintegy 30 olyan, módosított mRNS-en alapuló terápiát tartalmaz, amelyet szeretne kifejleszteni. Ezek a kihívások beleillenek egy olyan karrierbe, amely a kezdetektől fogva azon alapult, hogy kitartóan törekedett egy cél elérésére, és nem hagyta, hogy az akadályok útjába álljanak. „Meg kell tanulnod a negatív stresszt pozitív stresszre fordítani, és ez volt az én hozzáállásom” – mondja. „Nem számított, hogy mit mondanak az emberek. Ha építő jellegű volt, meghallgattam, a többit teljesen figyelmen kívül hagytam. Ezzel a hozzáállással sikerülhet elérnem a kitűzött célt.”

C) Az ESZH egyik fellebbezési tanácsa a T 1513/17 és a T 2719/19 sz. egyesített ügyekben két új kérdést terjesztett a Bővített Fellebbezési Tanács elé az elsőbbségre való jogosultság kérdésében, különösen az elsőbbség igénylésének „közös bejelentők” általi megközelítésével kapcsolatban.

Az ESZH-nál az elsőbbség igénybevételének jogát az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) 87. cikkének (1) bekezdése szabályozza, amely a korábbi bejelentésből származó elsőbbség igénybevételének jogát a korábbi bejelentést benyújtó személyre vagy annak „jogutódjára” ruházza. Az elsőbbség igénybevételéhez való jognak a szóban forgó európai szabadalom vagy bejelentés bejelentési napján kell fennállnia. Ez csapda lehet az óvatlanok számára. Nem ritka például, hogy az amerikai elsőbbségi bejelentéseket a feltaláló(k) nevében nyújtják be. Ha egy ezt követő PCT-bejelentést egy jogi személy nevében nyújtanak be, és az amerikai elsőbbségi bejelentésből származó elsőbbségi igényre vonatkozó jogot nem ruházzák át megfelelően a jogi személyre a PCT-bejelentés napja előtt, az elsőbbségi igény nem lesz érvényes az európai nemzeti szakaszban. Néhány nagy hírű európai szabadalmat már visszavontak, miután ilyen körülmények között elvesztették az elsőbbséget.

Talán az ebből a joggyakorlatból eredő szigorú eredmények kezelésére tett kísérletként az ESZH több vizsgálóosztálya a közelmúltban kidolgozta a „közös bejelentők” doktrínáját a PCT-bejelentésekből származó európai nemzeti szakaszban levő bejelentések elsőbbségi igényeinek elbírálása során. Ezek a vizsgálóosztályok úgy ítélték meg, hogy ha egy PCT-bejelentésben több felet neveznek meg bejelentőként, az elsőbbség igénybevételéhez való jogot akkor is fenn kell tartani, ha a közös bejelentők bármelyike jogosult az elsőbbség igénybevételére, még akkor is, ha a közös bejelentőket különböző PCT-tagállamok bejelentőiként nevezik meg (a leggyakoribb helyzet természetesen az, amikor a feltalálót az USA bejelentőjeként, egy jogi személyt pedig az összes többi állam bejelentőjeként neveznek meg).

Ezt a „közös bejelentők” doktrínát most először vizsgálta az ESZH egy fellebbezési tanácsa a szóban forgó összevont ügyekben. Írásbeli döntésében azt sugallja, hogy szimpatizál a „közös bejelentők” doktrínájával. Mivel azonban ez a kérdés meghatározó lehet számos, az ESZH előtt folyamatban levő és jövőbeli eljárás kimenetelét illetően, úgy döntött, hogy a kérdésben kikéri a Bővített Fellebbezési Tanács döntését. Ezért két kérdést terjesztett a Bő-

vített Fellebbezési Tanács elé. Az első kérdés széles körű, és azt firtatja, hogy az ESZH-nak van-e egyáltalán joga a tulajdonlánccal kapcsolatos ügyek vizsgálatára (azaz az ESZH-nak egyáltalán joga van-e elutasítani egy elsőbbségi igényt, mert a bejelentő nem tudja bizonyítani, hogy az elsőbbség igénylésének joga a vonatkozó időpontig megfelelően szállt át rá). A második kérdés kifejezetten a fentiekben ismertetett „közös bejelentők” doktrínájára vonatkozik, és arra kéri a Bővített Fellebbezési Tanácsot, hogy döntsön arról, ez a jogi megközelítés érvényes-e vagy sem.

A Bővített Fellebbezési Tanács e kérdésben hozott határozatának nagy előnye, hogy hatékony harmonizációhoz vezet majd ebben a kérdésben – határozatát nem csak az ESZH összes osztálya fogja követni, hanem valószínűleg az ESZE tagállamainak nemzeti bíróságai előtt is nagy meggyőző erővel fog hatni.

D) Az ESZH egyik fellebbezési tanácsa 2022. április 28-án hozta meg döntését a T 1444/20 sz. ügyben. A döntés olyan szabadalmi bejelentésre vonatkozik, amelyet az ESZH illetékes vizsgálóosztálya nem fogadott el teljes egészében, és felszólította a bejelentőt, hogy törölje a szabadalmi bejelentés leíró részéből az igénypontoszerű részeket.

A bejelentő fellebbezett e határozat ellen, és a tanács a bejelentő javára döntött, megállapítva, hogy a kifogásolt igénypontoszerű részek nem alkalmasak arra, hogy zavart okozzanak és összetéveszthetők legyenek az igénypontokkal, mert nyilvánvalóan a szabadalmi bejelentés leíró tartalmának részét képezik. A döntés a T 1989/18 sz. ügyben hozott korábbi döntés indoklását követi, amelyben a fellebbezési tanács megállapította, hogy az Európai Szabadalmi Egyezmény nem tartalmaz jogalapot az igénypontoszerű leírásmódosítások törlésének előírására, amely gyakorlatot az ESZH irányelvei alapján szándékoznak bevezetni.

E) Az 1883. évi Párizsi Uniós Egyezmény 4. cikke rögzítette azt az elvet, hogy egy bejelentő a szabadalmi bejelentés benyújtásakor az ugyanazon találmányra vonatkozó, legfeljebb 12 hónappal korábban benyújtott szabadalmi bejelentésből származó elsőbbségre tarthat igényt. Az érvényes elsőbbségi igény több hasznos célt is szolgálhat, többek között azt az időpontot, amikor meghatározzák, hogy a későbbi bejelentéssel szemben milyen közzétett dokumentumokra vagy más, a technika állásához tartozó iratra lehet hivatkozni a szabadalmazhatóság megítéléséhez. Az ESZH közelmúltbeli fejleményei azt mutatják, hogy a különböző joghatóságoknál még mindig bizonytalanságok és különbségek vannak azzal kapcsolatban, hogy mi minősül érvényes elsőbbségi igénynek.

Az ESZH egyik fellebbezési tanácsa két évvel ezelőtt a T844/18. sz. döntésben („CRISPR-Cas/Broad Institute”) megerősítette, hogy az ESZH gyakorlata szerint az elsőbbségi igény érvényességéhez a későbbi bejelentés bejelentőjének vagy bejelentőinek azonosnak kell lenniük a korábbi szabadalmi bejelentés bejelentőjével vagy bejelentőivel, illetve jogutódjával vagy jogutódjaival. A T844/18 sz. ügyben egy amerikai elsőbbségi bejelentés több bejelentőt (feltalálót) nevezett meg, mint a későbbi PCT-bejelentés, amelyből az európai szabadalom

származott. A tanács úgy ítélte meg, hogy mivel a kihagyott bejelentő nem ruházta át jogait a PCT-bejelentés bejelentőire, az elsőbbségi igény érvénytelen. A szabadalom jogosultja balszerencséjére ez a technika állásához tartozó további elemeket vitt az ügybe, és a szabadalmat érvénytelennek ítélték.

Most az ESZH egyik fellebbezési tanácsa a T1513/17 és a T2719/19 sz. ügyben (mindkettő tárgya „Egy allograft túlélésének meghosszabbítása”) a közös bejelentők elsőbbségi jogosultságával kapcsolatos kérdéseket a Bővített Fellebbezési Tanácshoz, az ESZH legfőbb joghatóságához utalta. A G1/22 és G2/22 számon összevont függő beadványokban a következő kérdések merültek fel:

„I. Az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) hatáskört biztosít-e az ESZH számára annak megállapítására, hogy egy fél jogszerűen hivatkozik-e az ESZE 87. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja szerinti jogutódlásra?

II. Az I. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Egy B fél érvényesen hivatkozhat-e a PCT-bejelentésben igényelt elsőbbségi jogra az ESZE 87. cikkének (1) bekezdése szerinti elsőbbségi jogok igénylése céljából, amennyiben:

1. a PCT-bejelentés az A felet csak az USA-ra, a B felet pedig más kijelölt államokra – beleértve a regionális európai szabadalmi oltalmat is – jelöli meg bejelentőként;
2. a PCT-bejelentés egy korábbi szabadalmi bejelentés elsőbbségét igényli, amely az A felet jelöli meg bejelentőként;
3. a PCT-bejelentésben igényelt elsőbbség megfelel a Párizsi Uniós Egyezmény 4. cikkének?”

Széles körben várják, hogy az I. kérdésre „igen” lesz a válasz. A II. kérdés az úgynevezett „közös bejelentők megközelítésére” vonatkozik, amely szerint egy vagy több további bejelentő megjelölése egy későbbi bejelentésben nem vonja kétségbe az elsőbbségi jogot, ha a korábbi bejelentés bejelentője(i) szintén közös bejelentőként van(nak) megjelölve (lásd az ESZH vizsgálati irányelveinek A-III. szakasz, 6.1. pontját). A T1513/17 és T2719/19 ügyekben felmerült további bizonytalanság azonban a következő konkrét forgatókönyvre vonatkozik. Az előző bejelentés egy amerikai bejelentés, amely a feltalálókat, Rother, Wangot és Zhongot nevezte meg bejelentőként. Ezeket a feltalálókat aztán egy későbbi PCT-bejelentésben csak az amerikai megjelölés bejelentőjeként nevezték meg, míg egy társaságot (Alexion Pharmaceuticals) más bejelentésekben, beleértve az európai bejelentést is, bejelentőként neveztek meg. A PCT-bejelentés egységesnek minősül-e, és így a közös bejelentők megközelítése követhető-e ebben a forgatókönyvben?

F) *A fellebbezési tanácsok elnökének 2022. május 1-jei közleménye*

A fellebbezési tanácsok valamennyi *inter partes* fellebbezési eljárásban igazítsák ki a gyakorlatukat, és a feleket tájékoztassák az eljárásban részt vevő fél vagy egy harmadik fél által benyújtott beadványokról és iratokról!

1. A felek beadványait, különösen a fellebbezési beadványt, a fellebbezés indokolását és az indokolásra adott választ továbbra is közlik a többi féllel. A felek beadványaihoz csatolt valamennyi dokumentum másolatát, beleértve a felek beadványaiban hivatkozott és nem szabadalmi irodalmat, valamint a módosításokat – például a módosított igénypontokat – tartalmazó dokumentumokat azonban a továbbiakban nem továbbítják önműködően.

Az elektronikus fájlban szereplő összes ilyen dokumentum letölthető az Európai szabadalmi nyilvántartásból. Ezeket a felek csak kérésre, papírformában kapják meg ingyenesen.

Megmarad a fellebbezési tanácsok azon gyakorlata, hogy a többi felet tájékoztatják az Európai szabadalmi nyilvántartás elektronikus aktáiban nem megtekinthető (pl. nem szkennelhető tárgyak, nem nyilvános dokumentumok) vagy nehezen olvasható (pl. színesben benyújtott) dokumentumok vagy tárgyak benyújtásáról.

Amennyiben szóbeli tárgyalásra kerül sor, a feleknek ajánlott a tárgyalást megelőzően az Európai szabadalmi nyilvántartáson keresztül ellenőrizni az elektronikus aktát annak biztosítása érdekében, hogy minden fontos dokumentum a birtokukban legyen.

2. Ezt a gyakorlatot hasonlóképpen kiterjesztik harmadik felek észrevételeire is. A fellebbezési tanácsok a folyamatban levő eljárások során benyújtott ilyen észrevételeket továbbra is közölni fogják valamennyi féllel. A harmadik fél észrevételeihez csatolt dokumentumokat azonban nem fogják önműködően továbbítani. Ezek letölthetők az Európai szabadalmi nyilvántartásból.
3. Ez a gyakorlatbeli változás a 2022. június 1-jén vagy azt követően benyújtott beadványokra vonatkozik. Ez a közlemény a HL EPO 2020, A131. számában közzétett közlemény 2. pontjának helyébe lép.

Az Európai Unió Szellemi Tulajdon Hivatala (EU Intellectual Property Office, EUIPO)

Az EU Szellemi Tulajdon Hivatala fellebbezési tanácsa egy nemrégiben hozott határozatában megerősítette a törlési osztály megállapításait, miszerint bár a törlést kérelmező 2015 és 2019 között 68, használat hiánya miatti törlés megállapítása iránti keresetet nyújtott be ugyanazon jogosult tulajdonában lévő uniós védjegyekkel szemben, a SANDRA PABST-ügyben (lásd alább) megállapított feltételek nem teljesültek. Ennek eredményeképpen úgy döntött, hogy a törlést kérelmező magatartása nem minősül joggal való visszaélésnek.

a) A Sandra Pabst-ügy

A SANDRA PABST-ügyben 2020-ban hozott határozatában a nagytanács, amely az EUIPO fellebbezési tanácsának vezető tagjaiból áll, és amelynek határozatai kötelező érvényűek az EUIPO valamennyi döntéshozó szervére nézve, határozottan fellépett (a szellemi tulajdo-

ni körökben „hírheft védjegytróllként” ismert) *Michael Gleissner* és cégei joggal visszaélő gyakorlata ellen.

Az ügy a *Fashion TV Brand Holdings* (Fashion TV), egy Gleissnerrel kapcsolatban álló vállalat által a *Creative Brands Marken* (CBM) tulajdonában levő SANDRA PABST uniós védjegy ellen indított törlési keresetet érintette. A törlésért folyamodó Fashion TV azt állította, hogy a védjegyet az uniós védjegyrendelet 58. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében nem használták ténylegesen.

Határozatában a nagytanács megerősítette, hogy a törlés iránti kérelem jogtalan, és nem megfelelő hátsó szándékkal terjesztették a hivatal elé, így az joggal és eljárással való visszaélésnek minősül.

Előzetes észrevételeiben a nagytanács az eljárással való visszaélés fogalmát „általános, előzetes jellegű eljárási kifogásnak” minősítette, amely megakadályozza az ügy érdemi tárgyalását (azaz a védjegy tényleges használatának értékelését).

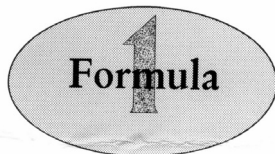
Értékelése során a következőket vette figyelembe:

1. A CBM védjegyei elleni egyidejű és tömeges támadást, amely 37 különböző, a Fashion TV és kapcsolt vállalkozásai által benyújtott törlési kérelemből állt.
2. A törlési kérelmek megtorló jellegét (a CBM feltárta, hogy egy Gleissnerhez kapcsolódó másik vállalkozás korábban megpróbált megvásárolni kettőt e 37 védjegyből, és hogy a Fashion TV később felajánlotta, hogy visszavonja a törlési keresetét az említett védjegyek átruházásáért cserébe).
3. A törlési kérelmet benyújtó társaság mesterséges jellegét, amelyet csak napokkal a törlés megállapítása iránti kérelem benyújtása előtt hoztak létre; emellett virtuális címmel rendelkezik, és a törlési kérelem benyújtásán kívül semmilyen más tényleges üzleti tevékenységet nem folytattak.
4. Az EUIPO-hoz és a nemzeti hivatalokhoz benyújtott, törlési kérelmek nagy számát.
5. A Gleissnerrel kapcsolatban álló cégek által világszerte benyújtott védjegybejelentések, cégnévbejegyzések és doménnevek túlzott számát, amelyek mögött nem állt semmilyen nyilvánvalóan jogos üzleti érdek.

A fentiek alapján a nagytanács úgy ítélte meg, hogy a Fashion TV törlési keresetét „csalárd céllal”, jogtalan előny megszerzésére irányulóan nyújtották be, ami joggal és eljárással való visszaélésnek minősül.

b) A Hang-ügy

A jelen ügy a *Dieter A. Hang* (Hang) által a *Formula One Licensing B.V.* tulajdonában lévő FORMULA 1 uniós védjegy (EUTM) (lásd ábra) lajstromozása ellen az uniós védjegyrendelet 58. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a 14., 16., 25., 28., 30., 41. és 42. áruosztályba tartozó egyes áruk és szolgáltatások vonatkozásában benyújtott keresetre vonatkozott.

A felek közötti jogvitát az okozta, hogy Hang kérte a Formula One FORMULA 1 védjegyének törlését a FORMULA 1 változatainak használata és lajstromozása miatt, beleértve a német „Formel 1” fordítást is. A felek először 1998-ban találkoztak két védjegy németországi lajstromozása ügyében, majd 2010-ben az EUIPO előtt. Hang még büntetőfeljelentést is tett a Formula One és képviselői ellen, amelyet az illetékes ügyészség elutasított. 2015-ben, nem sokkal az után, hogy a Formula One által kezdeményezett törlési eljárásban vereséget szenvedett, Hang tíz kérelmet nyújtott be a Formula One tulajdonában lévő uniós védjegyek törlésére. 2018-ban Hang négy hullámban további 60, a Formula One tulajdonában lévő EUTM-et, majd 2019-ben további két EUTM-et támadott meg.

Hang törlési kereseteire válaszul a Formula One bizonyítékokat nyújtott be a FORMULA 1 védjegynek a megtámadott árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos tényleges használatának bizonyítására. Ezt követően a Formula One azt is előadta, hogy Hang törlés iránti kérelmét joggal és eljárással visszaélve, személyes bosszúból nyújtotta be, és nem az uniós védjegyrendelet 58. cikke által védett általános érdekek védelme érdekében. A Formula One kérelmére az EUIPO Törlési Osztálya később felfüggesztette a jelen eljárást a SANDRA PABST-ügy végéig kimenetelig.

Miután a nagytanácsnak a SANDRA PABST-ügyben hozott határozata jogerőre emelkedett, a törlési osztály folytatta a jelen eljárást, és meghozta határozatát, amely részben megszüntette a Formula One uniós védjegyét a megtámadott áruk és szolgáltatások tekintetében, kivéve a 14. osztályba tartozó „emlékerméket”. Megállapította, hogy a jelen eljárás tényállása különbözik a SANDRA PABST-határozathoz vezető tényállástól. Ennek alapján a törlési osztály elutasította a Formula One azon állítását, hogy Hang törlési kérelme „joggal vagy eljárással való visszaélésnek” minősül.

A Formula One fellebbezett a határozat ellen, azonban csak a törlési osztálynak a Formula One joggal és eljárással való visszaélésre vonatkozó megállapításai miatt. Fellebbezésében a Formula One nem terjesztett elő érveket a FORMULA 1 védjegy tényleges használatának bizonyítására vonatkozó állítások értékelésével kapcsolatban. Hang nem nyújtott be választ.

c) A fellebbezési tanács határozata

A fellebbezési tanács megerősítette a törlési osztály azon megállapítását, hogy Hang törlés iránti kérelme nem minősült joggal (és eljárással) való visszaélésnek, és ennek alapján elutasította a Formula One fellebbezését.

Megállapította, hogy (i) az azonos jogosult tulajdonában levő védjegyek ellen benyújtott nagyszámú törlés megállapítása nem szükségszerűen vezet joggal való visszaéléshez; és (ii) minden egyes esetet a maga érdemi szempontjai szerint kell értékelni.

Azt is megállapította, hogy a jelen ügy tényállása „elég jelentősen” eltér a SANDRA PABST-ügyben szereplő tényállástól, így az nem szolgálhat precedensként. Véleménye szerint a SANDRA PABST-ügyben megállapított feltételek nem teljesülnek.

A tanács megvizsgálta, hogy a SANDRA PABST-ügyben megállapított öt feltétel mindegyike teljesül-e a jelen esetben is, amint azt az alábbiakban sorra vesszük. Azonban megjegyezte, hogy a SANDRA PABST-ügyben a nagytanács „nem nyilatkozott arról, hogy a joggal való visszaélés csak akkor állhat-e fenn, ha mind az öt feltétel teljesül, vagy más okok is vezethetnek arra a következtetésre, hogy a törlés iránti kérelmet joggal való visszaéléssel nyújtották be”.

1. *Az ugyanazon uniós védjegyjogosult ellen benyújtott törlési kérelmek száma* vonatkozásában a fellebbezési tanács megállapította, hogy bár Hang 68 különböző törlési kérelmet nyújtott be, és így többet, mint a SANDRA PABST-ügyben benyújtott összesen 37 törlési kérelem, ez önmagában nem bizonyítja a joggal való visszaélést. A tanács a két ügy között számos különbséget állapított meg. Így azt, hogy a Formula One és leányvállalatai jelenleg több mint 100 uniós védjeggyel rendelkeznek, és a nagy védjegyporfólió szükségszerűen „nagyobb kockázatot” jelent a törlési kérelmekkel szemben. Továbbá a törlési kérelem közül 53 elvesztette célját, miután a Formula One lemondott a megtámadott uniós védjegyekről, amelyeket vagy összességükben, vagy a megtámadott áruk és szolgáltatások tekintetében támadtak meg. Végül Hang törlés iránti kérelme nem irányult a Formula One „főtevékenysége”, nevezetesen az F1 vagy FORMULA 1 védjegy alatt futó autóverseny-sorozat szervezése ellen. A tanács szerint ez azt bizonyítja, hogy Hang a törlési eljárás „jogos érdekét” követte, vagyis azt, hogy a lajstromot „ne zsúfolják tele alvó védjegyekkel”, ami önmagában „kizárja a visszaélés lehetőségét”.
2. *A visszavonási kérelem megtorló jellegével* kapcsolatban a fellebbezési tanács úgy ítélte meg, hogy „objektív és legitim védelmi eszköz” Hang számára a törlés iránti kérelem benyújtása, hogy „(újra)megszerezze az általa jogosnak tekintett jogokat”.
3. *A visszavonás iránti kérelmet benyújtó társaság virtuális jellegével* a Formula One nem foglalkozott ugyan beadványaiban, a fellebbezési tanács azonban megjegyezte, hogy Hang anélkül kezdeményezte a jelen eljárást (valamint a másik 67 kapcsolódó eljárást), hogy megpróbálta volna elrejtetni a törlési kérelmek mögött álló szerepét.
4. *A megszűnés megállapítása iránti kérelmek számával* a Formula One nem foglalkozott ugyan beadványaiban, de a fellebbezési tanács megjegyezte, hogy a SANDRA PABST-üggyel ellentétben (ahol több mint 850 törlési kérelmet nyújtottak be az EUIPO-nál), Hang nem nyújtott be törlési kérelmet egyetlen nemzeti szellemi tulajdon-jogi hivatalnál sem, és a Formula One-on és kapcsolt vállalkozásain kívül más felet sem támadott.

5. *A túlzott számú védjegybejelentés, cégnévbejegyzés és doménnév* vonatkozásában a tanács tudomásul vette, hogy a Formula One beadványaiban részben foglalkozott ezzel a kérdéssel, hivatkozva egy olyan társaságra, amely Hang tulajdonában vagy ellenőrzése alatt állt, de felszámolási eljárás folyt ellene; továbbá három visszavont uniós védjegybejelentésre és hat törölt német lajstromozásra. Ezek azonban alacsony számok a SANDRA PABST-ügyhöz képest, ahol megállapították, hogy több mint 1100 cégnév, 2500 védjegybejelentés és 5300 doménnév kapcsolódott a törlésért folyamodóhoz.

A fentiek alapján a fellebbezési tanács arra a következtetésre jutott, hogy Hang a jelen törlési kérelmet, valamint a többi 67 kapcsolódó keresetet nem joggal való visszaélésként, hanem az uniós védjegyrendelet 24. preambulumbekzdésében megfogalmazott „jogos védelmi eszközként és közérdekből” nyújtotta be.

d) Megjegyzések

Ez az ügy azért érdekes, mert továbbfejleszti a nagytanács SANDRA PABST-ügyben hozott határozatában megállapított feltételeket, ami fontos mérföldkő volt a védjegyrendszerrel való visszaélés elleni küzdelemben.

A fellebbezési tanács jelen ügyben hozott határozata (a Formula One által benyújtott esetleges fellebbezés függvényében) megerősíti, hogy ezeket a feltételeket meg kell vizsgálni és szigorúan kell alkalmazni. A törlés megállapítása iránti kérelemnek a joggal és/vagy eljárással való visszaélésként történő elutasítása ugyanis kivételes eset, és mint ilyet, szűken kell értelmezni. Ezenfelül minden egyes eset konkrét körülményeinek gondos értékelése szükséges.

Ezért a „joggal és/vagy eljárással való visszaélésre” hivatkozó uniós védjegyjogosultja nagy bizonyítási teher hárul. Az EUIPO csak abban az esetben utasítja el a használatbavétel hiánya miatti törlési keresetet ilyen alapon, ha az uniós védjegy jogosultja meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy a törlési kereset benyújtását elsősorban jogellenes célok vezették.

Következésképpen, hacsak az eset körülményei nem „kivételesek”, mint a SANDRA PABST-ügyben, az uniós védjegy jogosultja nehezen tudja bizonyítani, hogy a használat hiányán alapuló törlési kereset benyújtása (még akkor is, ha az ugyanazon törlésért folyamodó által benyújtott számos hasonló keresethez kapcsolódik) joggal és/vagy eljárással való visszaélésnek minősül.

Japán

Más országoktól eltérően Japánban a Japán Szabadalmi Hivatalnál benyújtott fellebbezések előnyösebbek, mint a hivatali vizsgálatok. Általánosságban elmondható, hogy a fellebbezési szakaszban nagyobb az esélye a sikeres jogszerzésnek, mint a vizsgálati szakaszban. Ezért a japán fellebbezési rendszernek és a más országoktól való eltéréseknek – a négy fellebbezési szakasznak – a megismerése igen fontos.

Minden országban van fellebbezési rendszer a kérelmezett szellemi tulajdoni jogok megadásának megtagadása elleni küzdelemhez. Általános vélemény, hogy a költségek és az időráfordítás miatt a legjobb helyzet szellemi tulajdon-jogok – azaz szabadalmak, védjegyek, formatervezési minták – bejelentése esetén az, ha a vizsgálati szinten, fellebbezés benyújtása nélkül nyerik el a szabadalmat vagy a lajstromozást, a költségek és az időráfordítás miatt.

A „vizsgálat” a legtöbb országban egyfajta harc, és nehéz a szabadalmat és a lajstromozást csak a szabványos eljárások alkalmazásával, harc nélkül megszerezni. A japán szellemi tulajdon-jogi rendszerben a „formatervezési mintákat” is alapos vizsgálatnak vetik alá a lajstromozás előtt, és az újdonságot és a kreativitást is vizsgálják.

Mind Japánban, mind külföldön, ha egy szabadalmi, védjegy- vagy formatervezésiminta-bejelentést vizsgálat után elutasítanak, értesítést küldenek az elutasítás okairól. Ilyen esetekben az amerikai ügyvédek a „végleges hivatali intézkedés” elleni küzdelemhez többnyire a folytatólagos vizsgálat kérelmezését, nem pedig a fellebbezés benyújtását javasolják. Ezzel szemben Japánban nincs ilyen rendszer. Ezért nincs más választás, mint fellebbezést benyújtani az elutasító határozat ellen.

A szabadalmak, formatervezési minták és védjegyek megszerzése Japánban az alábbi négy szakaszban történhet: „vizsgálati szakasz”, „fellebbezési szakasz” a Japán Szabadalmi Hivatalnál, „szellemi tulajdon-jogi felsőbb bírósági szakasz” és „legfelsőbb bírósági szakasz”. Ezek közül a legfelsőbb bíróság nem folytat érdemi fellebbezési eljárást, ezért valójában három szakaszban lehet lefolytatni a jogszerzést: „vizsgálat”, „fellebbezés a hivatalnál” és „fellebbezés a felsőbb bíróságnál”.

A Szellemi tulajdon-jogi Felsőbíróságon a fellebbezési szakaszban hozott (a fellebbezőre nézve) kedvező döntések aránya csak 10-15% körüli. Ezzel szemben a Japán Szabadalmi Hivatal vizsgálati szakaszának fellebbezési részében hozott elutasító határozatokkal kapcsolatos kedvező döntések aránya a hivatal által közzétett adatok szerint körülbelül 70%. Ez összhangban van a japán szabadalmi irodák elmúlt 20 éves tapasztalatával, amely szerint a Japán Szabadalmi Hivatal fellebbezési szakaszában a siker aránya sokkal magasabb, mint a Szellemi tulajdon-jogi Felsőbíróságon.

Itt megjegyezzük, hogy Japánban a nagyvállalatok általában nem használják a bírósági fellebbezési rendszert a költségek miatt.

A Japán Szabadalmi Hivatalnál a vizsgálatokat alapvetően egységesen és a hivatal vizsgálati útmutató kézikönyve alapján végzik. Másrészt a fellebbezési szakaszban a vizsgálatokat inkább egyénileg és érdemben végzik. Ez a fő oka annak, hogy Japánban a hivatalnál a fellebbezések előnyösebbek, mint a vizsgálat.

Figyelemre méltó azonban, hogy az elmúlt években és a COVID-járvány idején a bejelentőket még a vizsgálati szakaszban is arra ösztönözték, hogy az elutasítás leküzdésére irányuló módosítási tervezetek alapján online, webkonferencia alkalmazásával és/vagy telefonos interjúk útján megbeszélést folytassanak az elbírálókkal.

Úgy tűnik, hogy ezeknek a változó eljárásoknak köszönhetően a vizsgálati szakaszban az oltalomszerzési arány magasabb, mint korábban. Ez a tendencia igen kedvező mind a hazai, mind a külföldi bejelentők számára.

Kanada

A) Az alábbiakban röviden ismertetjük a kanadai szabadalmi szabályok legfontosabb változásait.

Kanada régóta barátságos joghatóságként ismert a szabadalmi bejelentők számára. Kanada a Kanada–Egyesült Államok–Mexikó hármas megállapodás (CUSMA) által megkövetelt szabadalmi határidő-kiigazítási rendszer bevezetésére készül, ezért a kanadai szabadalmi szabályok módosítására került sor, aminek célja a vizsgálati folyamat észszerűsítésével a szükségtelen késedelmek elkerülése.

A szabadalmi szabályok módosításait 2022. július 1-jén publikálták, de azok a szekvencialistákra vonatkozó alaki követelmények korszerűsítésétől eltekintve csak 2022. október 3-án léptek hatályba.

a) *Vizsgálati jelentések és folytatólagos vizsgálat iránti kérelmek (Requests for Continued Examination, RCE)*

– *Korábbi gyakorlat*

Korábban nem volt korlátozva a vizsgálati jelentések (hivatali intézkedések) száma, amelyeket ki lehetett adni, mielőtt a vizsgálat engedélyezéssel vagy végső intézkedéssel megszűnt. Továbbá nem volt olyan követelmény, hogy a vizsgálat folytatását bizonyos számú vizsgálati jelentés kézhezvétele után kérni kelljen.

A korábbi gyakorlat az eljárás újbóli megnyitására az engedélyezési értesítés kiadása után (pl. új igénypontok hozzáadása) az engedélyezési értesítés visszavonásának kérelmezése volt.

– *Új gyakorlat*

A szabadalmi szabályok módosításai bevezették a vizsgálat folytatásának gyakorlatát, amely korlátozza a vizsgálat különböző szakaszaiban kiadható vizsgálati jelentések számát mielőtt a vizsgálatot megszüntetik, és ha a vizsgálatot folytatni kívánják, további vizsgálati díjakat kell fizetni.

A bejelentők a vizsgálat kérelmezése után legfeljebb három vizsgálati jelentést kaphatnak. A bejelentés vizsgálatának folytatásához három vizsgálati jelentés után a bejelentőnek RCE-t kell benyújtania. Az RCE díja megegyezik a vizsgálat iránti kérelem díjával, amely jelenleg 816 CAD, illetve kisvállalkozások esetében 408 CAD.

Az RCE benyújtását és az előírt díj megfizetését követően a bejelentő legfeljebb két további vizsgálati jelentést kaphat, mielőtt a vizsgálatot ismét megszüntetik. A bejelentő ekkor újabb RCE-t nyújthat be, és legfeljebb két további vizsgálati jelentést kaphat, és így tovább.

Amennyiben a vizsgáló végleges határozatot hoz, a vizsgálat megszűnik, és a bejelentőnek lehetősége van fellebbezni a Szabadalmi Fellebbezési Tanácshoz.

A vizsgálat akkor is megszűnik, ha a vizsgálati eljárás során a hivatal engedélyezési vagy feltételes engedélyezési értesítést (lásd alább) ad ki. A bejelentés újbóli megindításához ezen a ponton a bejelentőnek újra RCE-t kell benyújtania, és meg kell fizetnie az előírt díjat.

A folytatólagos vizsgálati gyakorlat és az RCE követelményei nem vonatkoznak azokra a szabadalmi bejelentésekre, amelyekre 2022. október 3. előtt nyújtottak be vizsgálati kérelmet és fizették meg a vonatkozó díjakat.

b) Többligeténypont-díjak

– Korábbi gyakorlat

Kanadában nem voltak többligeténypont-díjak.

– Új gyakorlat

A szabadalmi szabályok módosításai többligeténypont-díjakat vezettek be, ha egy szabadalmi bejelentés több mint 20 igénypontot tartalmaz. A 20 igénypontot meghaladó minden egyes igénypont után 100 CAD, illetve kisvállalkozások esetében 50 CAD díjat kell fizetni. Figyelemre méltó, hogy több függő igénypont egy igénypontnak számít, ami nyitva hagyja a lehetőséget az igénypontok módosítására a többligeténypont-díjak elkerülése mellett, miközben az igénypontok tényleges oltalmi köre megmarad.

A többligeténypont-díjakat először a vizsgálati kérelem benyújtásakor értékelik, majd a végdíj megfizetésekor ismét. Konkrétan, a vizsgálati kérelem benyújtásakor a bejelentőknek a 20-at meghaladó minden egyes igénypont után fizetniük kell. A végdíj megfizetésekor a bejelentőknek a 20-at meghaladó minden egyes olyan igénypontért fizetniük kell, amelyre kért a vizsgálat kérelmezése és a végdíj megfizetése között nem fizettek.

A többligeténypont-díjak nem vonatkoznak azon szabadalmi bejelentésekre, amelyekre a vizsgálati kérelmet 2022. október 3. előtt nyújtották be, és a vonatkozó díjakat 2022. október 3. előtt fizették be.

c) Feltételes engedélyezési értesítés

– Régi gyakorlat

Kanadában nem volt feltételes engedélyezési értesítés. Bizonyos esetekben, amikor csak kisebb hiányosságok maradtak fenn, az elbírálók telefoninterjút kezdeményezhettek a képviselővel, hogy kérjék egy önkéntes módosítás benyújtását a hiányosságok kiküszöbölésére és egy további vizsgálati jelentés kibocsátásának elkerülésére.

– Új gyakorlat

A szabadalmi szabályok módosításai bevezettek egy feltételes engedélyezési értesítést, amely tájékoztatja a bejelentőt arról, hogy a bejelentés engedélyezhető, de megjelöli azokat a kisebb hiányosságokat, amelyeket a végdíj megfizetésével együtt orvosolni kell. A fentebb közöltek szerint a feltételes engedélyezési értesítés megszünteti a vizsgálatot.

Ha a bejelentőnek a feltételes engedélyezési értesítésre adott válaszát követően a vizsgáló a bejelentést nem tartja engedélyezhetőnek, a feltételes engedélyezési értesítést visszavonják, a végdíj befizetését visszatérítik, és a vizsgálat folytatódik az RCE követelményeinek és a kapott vizsgálati jelentések számának függvényében.

– *Lényeges tudnivalók*

A feltételes engedélyezési értesítés csökkentheti a vizsgáló és a bejelentő közötti érintkezéseket, és lehetővé teszi a bejelentő számára a hibák orvoslását és a végdíj egyidejű befizetését.

d) Következő lépések

A szabadalmi szabályok változásai hatással vannak a kanadai vizsgálati eljárásra, bevezetik a többletigénypont-díjakat, az RCE-ket és a vizsgálati jelentésekhez kapcsolódó korlátozószavakat, valamint a feltételes engedélyezési értesítéseket. Azon bejelentők számára, akik kezdeményezően alkalmazzák a megfelelő stratégiákat a szükségtelen többletigénypont-díjak és a RCE-k elkerülésére, Kanada továbbra is barátságos joghatóság marad, és a bejelentők előnyökre tehetnek szert a módosított vizsgálatból.

B) a) Az ügy háttere

A Kanadai Szövetségi Bíróság (Federal Court of Canada, FCC) egy 2022. májusi döntésében elrendelte egy védjegylajstromozás törlését „rosszhiszeműség” miatt, miután megállapította, hogy a védjegybejelentést kizárólag vizsonteladási céllal nyújtották be. Ez az első olyan kanadai döntés, amely a védjegyek törlésére vonatkozó új, a védjegy törvényhez 2019-ben hozzáadott rosszhiszeműségi okot alkalmazza.

A szóban forgó védjegybejelentés egy olyan ismert kínai étteremlánc logóját másolta, amellyel a kérelmezőnek nem volt kapcsolata.

A védjegy tulajdonosok üdvözölhetik a döntést, mert az megerősíti Kanada álláspontját a leendő védjegyfoglalkozókkal szemben. A döntés rávilágít a Kanadában bejelentett védjegyek felszólalás céljából történő figyelemmel kísérésének előnyeire is, ami kevésbé költséges utat biztosít a rosszhiszemű bejelentések megakadályozására, mielőtt azokat lajstromoznák.

b) Tények

A *Beijing Judian* egy népszerű étteremlánc Kínában. Otthoni profiljára építve a lánc 2018-ban Kanadába is terjeszkedett, és első éttermeit Brit-Kolumbiában és Torontóban nyitotta meg. Az ezekben az éttermekben használt védjegyek között szerepel az ábrán látható minta.

A Beijing Judian tudta nélkül egy Wei Meng nevű férfi már korábban, 2017 júniusában kérelmezte e védjegy lajstromozását Kanadában (több más népszerű ázsiai étteremlánc logójával együtt). A védjegybejelentést a védjegy hivatalnál nem támadták meg, ezért a védjegyet 2019 áprilisában lajstromozták.

Egy héttel a lajstromozás megszerzése után Meng felkeresett egy, a Beijing Judianhoz tartozó éttermet Vancouverben, és követelte, hogy beszélhessen a tulajdonossal. Az üzletvezetőnek Meng azt mondta, hogy a Beijing Judian „ellopta a védjegyet”, és közölte, hogy „Kanadában vannak papírjai hozzá”. Egy későbbi találkozón 1,5 millió CAD-ot követelt a védjegy átadásáért. Meng ezután levelet küldött, amelyben közölte, hogy kapcsolatba lép a „lajstromozási osztállyal” és a kanadai adóhatósággal, ha a Beijing Judian egy héten belül nem hagyja abba a JUDIAN védjegyek használatát.

A vállalat ezt megtagadta. A Beijing Judian egy hónapon belül tudomást szerzett arról, hogy Meng az interneten hirdeti a lajstromozás eladását. A BEIJING JUDIAN egyik kapcsolattartója által küldött megkeresésre válaszul Meng elismerte, hogy a Beijing Judian egy jól ismert márka:

„Ha olyan üzletet nyit, amelynek nincs hírneve, még több pénzt veszít ... Rákereshet a JUDIAN CHUAN BA-ra a Baidu oldalon, és látni fogja, hogy hány üzlet van Pekingben. Bárki, aki az iparágban dolgozik, tudja, hogy az erős védjegyek vonzzák a vásárlókat.”

2021 márciusában a Beijing Judian kérelmet nyújtott be az FCC-hez, amelyben kérte Meng védjegyének törlését a lajstromból, valamint kártérítést és a bírósági költségek megtérítését.

c) Az FCC döntése

Furlanetto bíró rövid döntésében törölte Meng védjegyet a védjegylajstromból. Először is elismerte, hogy egy más által egy másik országban használt védjegy bejelentése önmagában nem elegendő a lajstromozás érvénytelenítéséhez.

Ebben az esetben azonban minden bizonyíték arra utalt, hogy Meng azzal a szándékkal lajstromoztatta a védjegyet, hogy pénzt zsaroljon ki a Beijing Judiantól, vagy hogy a védjegy hírnevét felhasználva pénzt szerezzen másoktól. A bíróság valószínűtlennek találta, hogy Meng saját maga hozta volna létre ugyanazt az eredeti formatervezési mintát, és hangsúlyozta Meng erőfeszítéseit, hogy a védjegyet a lajstromozás megszerzését követő egy héten belül eladja. Továbbá nem volt bizonyíték arra, hogy Meng maga használta volna a védjegyet, vagy hogy szándékában állt volna használni azt. „Jogos kereskedelmi cél” hiányában Furlanetto bíró megállapította, hogy a bejelentést rosszhiszeműen nyújtották be, és a lajstromozást érvénytelennek nyilvánította.

Mínt hogy Meng semmilyen módon nem használta a védjegyet, kivéve hogy megpróbálta azt eladni, a bíróság nem talált alapot arra, hogy kártérítést vagy jogsértés miatt jogsértés-

megszüntetést rendeljen el. A bíróság azonban elrendelte a Meng által a Beijing Judiannak okozott költségek még meghatározandó megtérítését.

d) Megjegyzések

A védjegytulajdonosok már régóta vártak egy olyan döntést, amely iránymutatást ad a felszólalás és a törlés új, rosszhiszeműségi jogalapjáról, mert a védjegytvény nem határozza meg a „rosszhiszeműség” fogalmát. Ebben az esetben a kulcsfontosságú tényezők a következők voltak.

- A szóban forgó védjegy azonos volt a Beijing Judian által Kínában használt védjeggyel.
- A Beijing Judian védjegyeinek volt némi hírneve Kanadában, és Meng tudott erről.
- Meng több jól ismert étterem védjegyének lajstromozását kérelmezte.
- Meng megpróbálta eladni a lajstromozást a Beijing Judian számára egy héttel annak megszerzése után, „a védjegy megszerzésével kapcsolatos minden költséget jóval meghaladó áron”, továbbá a nyilvánosságnak, miután ezt az ajánlatot visszautasították.
- Meng nem használta és nem is állt szándékában használni a védjegyet saját étterme számára.

Azon túl, hogy megjegyezte, miszerint a rosszhiszeműséget „általában úgy jellemzik, mint a bejelentő részéről egy harmadik féllel szemben fennálló jogi vagy erkölcsi kötelezettség megszegését”, Furlanetto bíró nem adott kimerítő meghatározást arra vonatkozóan, hogy mit jelent ez a kifejezés a védjegyekkel összefüggésben. A bíróság brit, uniós és tudományos forrásokra támaszkodott megállapításának meghozatalakor – így ezek a források várhatóan a jog továbbfejlődésével továbbra is informatívak maradnak. A rosszhiszeműség egyéb, ezekben a forrásokban javasolt jellemzői közé tartozik a bejelentések benyújtása:

- felhalmozás céljából történő jövőbeni felhasználáshoz;
- a törlés veszélye által fenyegetett, nem használt védjegy élettartamának meghosszabbítása céljából;
- a versenytársak piacra lépésének megakadályozására; vagy
- több áruosztályra és szolgáltatási osztályra kiterjedően, noha a bejelentő a teljes területen nem tudna jogszerűen üzleti tevékenységet folytatni.

A Beijing Judian kontra Meng-ügy rávilágít azokra a többletköltségekre, amelyek akkor merülhetnek fel, ha a rosszhiszemű bejelentésekkel szemben nem lépnek fel a bejelentéskor. A meghirdetett bejelentések rendszeres nyomon követését, a felszólító leveleket és (szükség esetén) a felszólalási eljárásokat a védjegytulajdonosok szellemi tulajdon-jogi stratégiájának részeként kell mérlegelni.

Ezen túlmenően a nem kanadai védjegyekre vonatkozó kanadai védjegybejelentések korai benyújtása elsőbbséget biztosíthat az esetleges rosszhiszemű bejelentésekkel, valamint az esetleg zavaró jóhiszemű bejelentésekkel szemben. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy Kanada nem követeli meg a használatot a lajstromozás megszerzéséhez.

Metaverzum – Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának iránymutatása a metaverzumbeli védjegyoltalomról

Az EUIPO biztosítja a márkavédelmet a metaverzumban, és frissíti az NFT-k (nem helyettesíthető token, non-fungible token) és virtuális áruk védjegybejelentéseire vonatkozó útmutatást.

a) Általános kép

A metaverzum növeli a különböző digitális környezetek és a fizikai világ közötti határok átjárhatóságát. Ma már lehetőség van arra, hogy egy felhasználó belépjen egy olyan térbe, ahol valós időben kapcsolatba léphet virtuális tárgyakkal. Ez nagy előrelépés a technológia számára, és számos üzleti lehetőséget teremt, de kérdés, hogyan védheti meg valaki a szellemi tulajdon-jogát ebben az új világban.

Az általuk nyújtott védelem miatt a védjegyek lehetnek azok a szellemi tulajdon-jogok, amelyek a legnagyobb érdeklődést keltik, és a vállalkozások számára a legújabb kereskedelmi lehetőségeket kínálják. A világ számos híres védjegyének tulajdonosa nyújtott be védjegylajstromozási kérelmet a virtuális világban, adott esetben NFT-k útján történő használatra. Az olyan divatmárkák, mint a *Louis Vuitton*, a *Gucci*, a *Valentino*, a *Nike* és az *Adidas*, valamint gyorsétterem-szolgáltatók, mint a *KFC* és a *McDonald's* készülnek ikonikus védjegyeik használatára a metaverzumban.

Az NFT-k lényegében digitális eszközök, amelyeket a blokklánc-technológia éltet. Az NFT egy egyedi, nem osztható token, amely gyakran egy olyan tárgyhoz (pl. gyűjthető, digitális műtárgyhoz vagy játékeszközkhöz) kapcsolódik, amely blokklánc-technológiát használ a tulajdonjog rögzítésére és a hitelesség igazolására.

Az NFT-k és a virtuális javak tekintetében egy márka védjegyek révén történő védelme nemcsak a metaverzum, hanem általában az új technológiák és a digitális tartalmi irányzatok tekintetében is hasznos lehet. A közelmúltban a *Hermès* francia luxusmárka beperelt egy digitális művészt annak MetaBirkin NFT-sorozata miatt arra hivatkozva, hogy a képek sértik a Hermès szerzői jogait.

A márkák számára új lehetőségek nyílnak a metaverzumban, és így szükségük van a márkavédelemre.

b) Az EUIPO iránymutatása az NFT-kről és a virtuális árukról

A virtuális árukra és NFT-ekre vonatkozó kifejezéseket tartalmazó védjegybejelentések hirtelen növekedésére válaszul az uniós védjegylajstromozásokért felelős EUIPO iránymutatást adott ki a virtuális áruk és NFT-k minősítésére vonatkozó megközelítésről. Ezt a megközelítést a 2023. évi iránymutatás-tervezet tartalmazza (az EUIPO rendszerének felhasználói számára a fő hivatkozási pont).

Az EUIPO az NFT-eket úgy határozza meg, mint „blokkláncban bejegyzett egyedi digitális tanúsítványokat, amelyek digitális tárgyakat hitelesítenek, de e digitális tárgyaktól elkülönülve”.

Az EUIPO megállapította, hogy a virtuális javak és az NFT-k a nizzai osztályozás 9. áruosztályába tartoznak. Ennek oka, hogy digitális tartalomként vagy képként kezelik őket. A 9. áruosztályba elsősorban a tudományos vagy kutatási célú készülékek és műszerek, az audiovizuális és informatikai berendezések, valamint a biztonsági és életmentő berendezések tartoznak. Az ilyen árukhoz kapcsolódó szolgáltatásokat a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően kell besorolni.

Az EUIPO-hoz történő bejelentéskor a „virtuális áruk” és a „nem helyettesíthető tokenek” kifejezések önmagukban nem elfogadhatók. Ehelyett meg kell határozni azt a tartalmat, amelyre a virtuális áruk vonatkoznak (például virtuális ruházat). Az NFT-k esetében meg kell határozni az NFT által hitelesített digitális terméket. A nizzai osztályozás 2023-ban megjelenő 12. kiadásában a 9. áruosztályba bekerül a „letölthető digitális fájlok, amelyeket nem fungibilis tokenek hitelesítenek” kifejezés.

Az ilyen típusú alkalmazások növekvő mennyisége azt mutatja, hogy az NFT-k értékes eszközt jelentenek a márka felismerése és a szellemi tulajdon védelmének megszerzése szempontjából. A jövőben létfontosságú lesz a védjegytulajdonosok számára, hogy védjegyeiket a metaverzumban és az online térben is megvédjék és ellenőrizzék. Az EUIPO iránymutatása egyértelműsíti a helyzetet az ilyen típusú oltalmat kereső kérelmezők számára.

Montenegró

Montenegró lett az Európai Szabadalmi Szervezet (ESZSZ) 39. tagállama. Július 15-én az ország az Európai Szabadalmi Egyezményhez (ESZE) való csatlakozás utolsó lépését is megtette a csatlakozási okirat letétbe helyezésével. Ennek eredményeként Montenegró csatlakozása – az ESZE 169. cikkének (2) bekezdése értelmében – 2022. október 1-jén lépett hatályba.

Az ESZH és Montenegró közötti együttműködés 2007-ben kezdődött, amikor az állam tájékoztatta az ESZH-t arról, hogy kiterjesztési megállapodást kíván vele kötni. A megállapodás 2009-es aláírása lehetővé tette Montenegró számára, hogy 2010. március 1-jétől az ESZH Igazgatási tanácsában a kiterjesztő állam státuszát és a megfigyelői státuszt is elnyerje.

Nyolc évvel később, 2018. július 23-án Montenegró hivatalosan kérte az ESZE-hez való csatlakozását. 2018. október 10-én az ESZSZ Igazgatási Tanácsa hivatalosan felkérte Montenegrót, hogy csatlakozzon az ESZE-hez. 2019 elején megkezdődtek a tárgyalások az ESZE teljes jogú tagságából eredő kötelezettségek teljesítéséhez szükséges jogszabályi változásokról. Végül 2021. december 29-én a montenegrói parlament jóváhagyta Montenegró csatlakozását az ESZE-hez.

Az ESZE az 1977-es hét alapító államból 2022. december 29-én 39 tagállam szervezetévé vált, és az innováció és a gazdasági növekedés irányításával a nemzetközi együttműködés és az európai integráció sikertörténetének bizonyult. Montenegró hivatalos taggá fogadása valóban mérföldkő az ESZSZ történetében.

Oroszország

Oroszország háborút indított a „barátságtalan országok” vállalatai által birtokolt szellemi-tulajdon-jogok ellen, rendeleteket bocsátott ki, amelyek gyakorlatilag legalizálják a szellemi-tulajdon-jogok megsértését, és korlátozzák a külföldi szellemijog-tulajdonosok hozzáférését a licencdíjakhoz.

Az orosz–ukrán háború miatt bevezetett gazdasági szankciókra és bénító kereskedelmi embargókra válaszul kibocsátott rendeletek gyakorlatilag legalizálják a „barátságtalan” országok magánszemélyei vagy vállalatai által birtokolt szellemi-tulajdon-jogok megsértését.

A barátságtalan országok által bevezetett szankciók súlyosan érintik az orosz gazdaságot. Számos nagy külföldi vállalat kivonul Oroszországból.

A szabadalombitorlásért járó kártérítés semmissé tétele

2022. március 7-én az orosz miniszterelnök aláírta azt a rendeletet, amely előírja, hogy szabadalombitorlás esetén a barátságtalan országokban levő szabadalomtulajdonosok a szabadalmazott találmányaik orosz szervezetek általi gyakorlatba vételéből, értékesítéséből és felhasználásából származó nyereség 0%-át kapják meg. Az oroszországi vállalkozások mostantól szándékosan és rendszeresen megsérthetik a barátságtalan országok – többek között Ausztrália, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Kanada, Japán, Dél-Korea, Új-Zéland, Szingapúr, Svájc, Norvégia, Izland, Tajvan és az Európai Unió mind a 27 tagállama – állampolgárainak vagy vállalatainak szabadalmait.

Az orosz vállalkozások mostantól büntetlenül gyárthatnak és használhatnak szabadalmazott technológiai, gyógyászati, ipari és katonai találmányokat, beleértve az orosz háborús erőfeszítések szempontjából értékes találmányokat is. Bár ez a rendelet első látásra sérti a Kereskedelmi Világszervezet által érvényesített nemzetközi szerződéseket, Oroszország megpróbálhatja az intézkedést a biztonsági mentésre hivatkozva igazolni, amely a tagállamok alapvető biztonsági érdekeit védi háborús időkben.

A védjegybitorlás legalizálására irányuló lépések

Oroszország még nem legalizálta a védjegybitorlást, de olyan lépéseket tett, amelyek arra utalnak, hogy ezt megteheti. Az orosz gazdaságfejlesztési minisztérium feltételezi, hogy az orosz vállalkozások használják az Oroszországból kivonult nyugati vállalkozások védjegyeit és márkajelzéseit. Putyin felhatalmazást kér arra, hogy lefoglalhassa az Oroszországból kivonuló külföldi vállalkozások tulajdonában lévő eszközöket, a kulcsfontosságú iparágak –

például a Ford és a General Motors autóiipari óriáscégek – gyártóüzemeit. A minisztérium arról számolt be, hogy ezek az intézkedések „enyhítenék az ellátási lánc megszakadásának, valamint a nyugati országok új szankciói miatt kialakult áru- és szolgáltatáshiánynak a piacra gyakorolt hatását”.

A szankciók hatására egy orosz bíró azt is engedélyezte, hogy egy orosz alperes továbbra is bitoroljon két brit tulajdonban lévő PEPPA PIG védjegyet. Az elnöklő bíró úgy ítélte meg, hogy az ügy „joggal való visszaélés”, és kijelentette, hogy döntését „az Amerikai Egyesült Államok és a vele kapcsolatban álló külföldi országok barátságtalan fellépése” befolyásolta.

Ezt a döntést követően Oroszországban már több mint 50 rosszhiszemű védjegybejelentést nyújtottak be, amelyek egyértelműen olyan híres védjegyeket másolnak, amelyek tulajdonosai kivonultak az orosz piacról, köztük az Amazon, az Apple, a Coca-Cola, az eBay, az Instagram, a McDonald’s, a Nike, a MasterCard, a Levi’s és a Starbucks. Egy orosz cég például védjegybejelentést nyújtott be a McDonald’s ikonikus GOLDEN ARCHES logójának oldalirányú, „Ványa bácsi” feliratot tartalmazó logójára.

Az orosz védjegyhatóságok még nem jelezték, hogy elfogadják-e ezeket a védjegybejelentéseket lajstromozásra, vagy hogy a külföldi védjegytulajdonosok által a lajstromozással szemben benyújtott felszólalásokat elfogadják-e, illetve ha elfogadják, van-e esélyük a sikerre.

A szellemi tulajdon-jogok licenclíjainak korlátozása

2022. május 27-én Putyin aláírta a 322. számú rendeletet, amely megtiltja az orosz lakosoknak, hogy licencbefizetéseket teljesítsenek barátságtalan országokban lakóhellyel rendelkező jogtulajdonosok külföldi bankszámláira, vagy más módon támogassák az Oroszország elleni szankciókat. A rendelet a következő típusú külföldi szellemijog-tulajdonosoknak (nyugati licencadók) történő kifizetésekre vonatkozik:

- olyan személyek, akiknek bármilyen kapcsolatuk van „barátságtalan országgal”;
- olyan személyek, akik a szankciókat támogató nyilvános bejelentéseket tettek;
- olyan személyek, akik korlátozták a tulajdonukat képező szellemi tulajdon-jogok oroszországi használatát, vagy beszüntették oroszországi üzleti tevékenységüket; és
- olyan személyek, akik negatívan nyilatkoztak vagy nyilvánosan hamis információkat terjesztettek Oroszországról, annak fegyveres erőiről és orosz állami szervekről.

A rendelet előírja, hogy az orosz licencvevő által a nyugati licencadónak a szerzői tulajdon-jogokért fizetett összegeket egy felhatalmazott orosz banknál vezetett „O” típusú számlára kell befizetni rubelben. Ez a rendelkezés 2022. február 23-tól kezdődően érvényes. A számlát a licencvevő kérésére nyitják meg. Ha a nyugati licencadók nem járulnak hozzá a kifizetések „O” típusú számlára történő befizetéséhez, a licencadók tartózkodhatnak a kifizetésektől, és továbbra is folytathatják a szerzői tulajdon-jogok hasznosítását.

A nyugati licencadóknak egy orosz kormánybizottsághoz kell fordulniuk jóváhagyásért, ha az „O” típusú számlán lévő pénzeszközöket fel szeretnék venni.

A rendelet nem vonatkozik a következőkre:

- „barátságtalan országokból” származó külföldi szellemijog-tulajdonosok, akik megfelelően teljesítik az orosz rezidenssel kötött szerződésükből eredő kötelezettségeiket (azaz nem szüntették meg a szerződéses kötelezettségeik teljesítését Oroszországban);
- a gyógyszerek, orvostechnikai eszközök, ipari, mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek Oroszországba történő beviteléhez szükséges, szellemi tulajdonnal kapcsolatos szerződések;
- a kommunikációs szolgáltatások (beleértve az internet-hozzáférést is) nyújtásához, valamint számítógépek, szoftverek és szerverek oroszországi előállításához vagy használatához szükséges, szellemi tulajdonnal kapcsolatos szerződések; és
- az orosz magánszemélyek által teljesített, szellemi tulajdonnal kapcsolatos kifizetések, amelyek nem haladják meg a 100 000 RUB-ot (2022. június 20-án kb. 2540 USD), feltéve, hogy a szellemi tulajdonnal kapcsolatos tárgyakat személyes szükségletekre használják.

A párhuzamos behozatal legalizálása

Az orosz kormány egy olyan törvényt is elfogadott, amely lehetővé teszi, hogy bizonyos, „a fogyasztói piac kitöltéséhez szükséges” áruk mentesüljenek a védjegytalalom alól. Az ipari és kereskedelmi minisztérium 2022. május 6-án rendeletet adott ki, amelyben meghatározta azokat a külföldi árukat, amelyekre a párhuzamos import vonatkozik. Ezen áruk többsége hiánycikk Oroszországban számos nyugati vállalat kivonulása miatt, és az autóipar, a számítástechnika és a ruházati ágazat termékei közé tartozik.

Oroszország legálissá teszi a szoftverkalózkodást?

2022. március 2-án az orosz gazdaságfejlesztési minisztérium azt javasolta, hogy töröljék el a „szankciókat támogató országokból” származó kalózszoftverek használatáért való büntetőjogi és közigazgatási felelősséget; a javaslatot azonban 2022. március 14-én visszavonták. Tekintettel Oroszországnak a „barátságtalan országok” szerzői tulajdon-jogai elleni támadására, ezeket az intézkedéseket talán felülvizsgálják.

Spanyolország

A Madridi Fellebbviteli Bíróság 2021. december 13-án elutasította az *Actelion Pharmaceuticals Limited* és az *Actelion Pharmaceuticals España* (Actelion) által a boszentán (Tracleer) gyógyszerrel kapcsolatos szabadalombitorlási ügyben benyújtott fellebbezést.

a) Tények

A svájci *Roche* vállalat volt a boszentán hatóanyagra vonatkozó EP 0526708 (EP'708) sz. európai szabadalom jogosultja. Erre az 1992 júniusában benyújtott szabadalmi bejelentésre 2000 októberében adtak meg egy speciális, csak Spanyolországra vonatkozó eljárási szabadalmat.

Az EP'708 egy 2004-ben engedélyezett spanyol kiegészítő oltalmi tanúsítvány (SPC) (SPC C200200028) alapszabadalma volt, amely 2017. augusztus 28-ig volt hatályban. A Roche volt az SPC jogosultja, míg az Actelion Pharmaceuticals Limited volt a kizárólagos licencvevője. Az Actelion Pharmaceuticals España nem kizárólagos allicencjogosult volt.

2010 júliusában a Roche benyújtotta az EP'708 szabadalom „felülvizsgált” spanyol fordítását termék- és alkalmazási igénypontokkal, amelyet a Spanyol Szabadalmi és Védjegyhivatal 2011 októberében tett közzé.

2015. november 3-án az Actelion beperelte az *Accordot*, a *Sandozt* és a *Kern Pharmát* a Madridi Kereskedelmi Bíróság előtt az SPC bitorlása miatt az EP'708 felülvizsgált fordításának termék- és alkalmazási igénypontjaira alapján. A felperesek szerint annak ellenére, hogy a termék- és alkalmazási igénypontokat a szabadalom engedélyezése után iktatták be, azok az Európai Szabadalmi Egyezmény 118. cikkében foglalt, az európai szabadalom egyediségére vonatkozó elv alapján hatályosak voltak.

Az alperesek vitatták az Actelion bitorlási keresetét, arra hivatkozva, hogy:

- az Actelion Pharmaceuticals España perbeli jogképessége hiányzik, mert az Actelion csupán az érvényesített SPC nem kizárólagos allicencjogosultja volt;
- a termékre és az alkalmazásra vonatkozó igénypontok hatálytalanok vagy másodlagosan érvénytelenek, mert a szabadalom által Spanyolországban biztosított oltalom megengedhetetlen kiterjesztését jelentették [az ESZE 70.3., 123.3 és 138.1(d) cikke]; és
- a termékre vonatkozó igénypontok érvénytelenek, minthogy ellentétesek az ESZE spanyol fenntartásával (az ESZE korábbi 167. cikke), amely szerint Spanyolországban egy ideig nem lehetett szabadalmat kapni vegyészeti és gyógyászati termékekre.

b) A 8. sz. Madridi Kereskedelmi Bíróság (MKB) döntése

A 8. sz. Madridi Kereskedelmi Bíróság 2020. március 18-án elsőfokú ítéletet hozott, amelyben az alperesek érvelését követően megállapította, hogy az Actelion Pharmaceuticals España nem rendelkezik perbeli jogképességgel, és hogy mindenesetre az érvényesített termék- és alkalmazási igénypontokat hatálytalanoknak kell tekinteni.

A felperesek e határozat ellen a Madridi Fellebbezési Bíróságnál fellebbeztek, de csak az Actelion Pharmaceuticals España perbeli jogképességének hiánya és az alkalmazási igénypont hatálytalanságának megállapítása tekintetében.

c) A Madridi Fellebbezési Bíróság döntése

A bíróság 2021. december 13-i ítéletével elutasította az Actelion által benyújtott fellebbezést, és ezzel ismét az alperesek álláspontjának adott igazat.

Először is megerősítette az Actelion Pharmaceuticals España perbeli jogképességének hiányát, mert úgy ítélte meg, hogy a szabadalom vagy az SPC nem kizárólagos licencvevőjének perbeli jogképességére vonatkozó kivételes követelmények ebben az esetben nem teljesültek.

Másodszor, a használatra vonatkozó állítás hatálytalanságával kapcsolatos vitát illetően a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó kérdés nem az európai szabadalom egyediségének elvét (az ESZE 118. cikke) érinti, hanem a szabadalom által Spanyolországban nyújtott oltalom megengedhetetlen kiterjesztését a szabadalom megadása utáni évekre. Erről az Európai Unió Bírósága és a spanyol legfelsőbb bíróság korábban már döntött.

E korábbi határozatok tanítását követve a bíróság megerősítette, hogy a kizárólag Spanyolországra vonatkozó eljárási igénypontokkal megadott európai szabadalom által biztosított oltalom nem terjeszthető ki utólag termék- vagy alkalmazási igénypontok hozzáadásával a szabadalom állítólagos „felülvizsgált” spanyol fordítása révén. Ezért az Actelion által érvényesített alkalmazási igénypontot hatálytalannak kellett tekinteni, így az EP’708 szabadalom Spanyolországban továbbra is eljárási szabadalom maradt.

Az Actelion még mindig benyújthat rendkívüli fellebbezést az ítélet ellen.

Svájc

A svájci Szövetségi Közigazgatási Bíróság egy nemrég hozott határozatában megerősítette a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) alapítójának nevére vonatkozó védjegy törlesztését. A határozat érdekes pontosításokat tartalmaz a védjegyek svájci használatának követelményével kapcsolatban, ugyanakkor néhány tanulsággal is szolgál egy elhunyt személy örökségének és a hozzá kapcsolódó jó hírnévnek a védelmére vonatkozóan.

a) Az ügy háttere

Pierre de Coubertin széles körben ismert a NOB alapítójaként és a modern olimpiai játékok atyjaként. A NOB 2002-ben Svájcban védjegyoltalmat kért az alapító nevére, és számos árura és szolgáltatásra, köztük például könyvekre és ruházati cikkekre lajstromoztatta a DE COUBERTIN és a PIERRE DE COUBERTIN védjegyet. A NOB ezeket a védjegyeket külföldön is lajstromoztatta.

A *Tempting Brands* egy holland márkafejlesztő és licencüggyekkel foglalkozó cég, amely olyan védjegyek tulajdonosa, mint a ROUTE 66 vagy a MARIE ANTOINETTE. A Tempting Brands 2015-től kezdődően több országban igyekezett lajstromoztatni a PIERRE DE COUBERTIN védjegyet ruházati cikkekre és válogatott árukra. Ez világszerte számos vitához vezetett a NOB és a Tempting Brands között.

Svájcban a NOB felszólalt a Tempting Brands védjegye ellen, a korábbi „PIERRE DE COUBERTIN” védjegyre hivatkozva ellenezte azt. Ezt követően a Tempting Brands törlési kérelmet nyújtott be a NOB két svájci védjegye ellen. A svájci jog szerint ha egy védjegyet öt éven keresztül nem használtak ténylegesen, bárki törlési kérelmet nyújthat be a Svájci Szövetségi Szellemi Tulajdoni Intézetnél. Az intézet 2020. március 10-i határozataiban elrendelte a NOB két DE COUBERTIN formájú védjegyének törlését. A NOB fellebbezett a PIERRE DE COUBERTIN védjegyre vonatkozó határozat ellen.

b) A Svájci Szövetségi Szellemi Tulajdoni Intézet határozata

Fellebbezésében a NOB azzal érvelt, hogy a PIERRE DE COUBERTIN védjegy bármilyen használata a Tempting Brands által jogellenes lenne. Mivel a Tempting Brandsnek így nem volt jogos érdeke a törlési kérelemhez, a kérelem joggal való visszaélésnek minősült. A NOB előadta továbbá, hogy a megtámadott határozattal ellentétben a PIERRE DE COUBERTIN védjegyet valóban ténylegesen használták.

Az intézet 2022. január 18-án hozott döntésében megerősítette ítélezési gyakorlatát, amely szerint a törlési kérelem benyújtásához nem szükséges a kérelmező fél érdekeltsége. A törlési kérelmek csak kivételes esetekben tekinthetők visszaélésszerűnek. A NOB által e tekintetben felhozott érvek, különösen az, hogy a Tempting Brands általi megjelölés használata jogellenes lenne, nem a PIERRE DE COUBERTIN védjegy NOB általi tényleges használatára mint olyanra vonatkoztak, és így az eljárás tárgyán kívül esőnek minősültek. Következésképpen a bíróság úgy ítélte meg, hogy a törlési kérelem nem minősül joggal való visszaélésnek.

Ami a PIERRE DE COUBERTIN védjegy tényleges használatát illeti, a bíróság megállapította, hogy a Tempting Brands által benyújtott használatvizsgálati jelentés elegendő volt annak hitelt érdemlő bizonyítására, hogy a védjegyet nem használták ténylegesen. Ezért a svájci jog értelmében az NOB-nak kell hitelt érdemlően bizonyítania, hogy a védjegyet ténylegesen használták.

Az intézet előtt a NOB a fellebbezés során is azzal érvelt, hogy egy múzeumtól vagy múzeumi üzlettől nem lehet elvárni, hogy ugyanazokat az értékesítési számokat érje el, mint egy kereskedelmi vállalkozás. A védjegy tényleges használatához még a szerény eladások is elegendőek lennének.

E tekintetben a bíróság úgy ítélte meg, hogy a védjegy szükséges, komoly használatának mércéje az érintett iparágban a kereskedelmi szempontból észszerű üzletvitel szokásos gyakorlata. Figyelembe kellett venni a használat típusát, terjedelmét és időtartamát, valamint

az egyedi eset körülményeit, például a szóban forgó társaság méretét és szerkezetét. Nem volt azonban lényeges, hogy a védjegyjogosult kereskedelmi vállalkozás vagy nonprofit szervezet, mert a védjegy azonos jogokat biztosít tulajdonosának.

A bíróság megállapította továbbá, hogy a NOB által benyújtott bizonyítékok, amelyek főként a lausanne-i Olimpiai Múzeum üzletében értékesített termékekre, nevezetesen egy online játékra és egy rendkívüli sportszerúségért odaítélt éremre vonatkoztak, nem voltak elegendők a PIERRE DE COUBERTIN védjegy komoly használatának megalapozásához Svájcban. Ezért a bíróság megállapította, hogy a PIERRE DE COUBERTIN védjegyet nem használták ténylegesen, és a fellebbezést elutasította. A védjegyet azóta törölték a svájci védjegy-lajstromból.

c) Megjegyzés

A döntés érdekes megfontolásokat tartalmaz a svájci jog szerinti tényleges védjegyhasználatról. Míg a tényleges használat értékelése lehetővé teszi, hogy bizonyos mértékig figyelembe vegyék az eset különleges körülményeit, mint például a védjegyjogosult méretét és szerkezetét, az, hogy a védjegyjogosult kereskedelmi vállalkozás vagy nonprofit szervezet-e, nem lényeges.

A legfontosabb tanulság azonban az, hogy a védjegy bizonyos esetekben nem biztos, hogy alkalmas egy elhunyt személy örökségének és jó hírnevének védelmére és megőrzésére. Mivel a svájci védjegy használatra vonatkozó követelménynek van alávetve, a védjegyet veszélyezteti, ha azt csak egy személyre való hivatkozásként használják, de nem azon termékek megjelölésére, amelyekre a védjegyet lajstromozták. Ilyen esetben más oltalmi eszközök megfelelőbbnek tűnhetnek, és azokat a védjegy mellett meg kell fontolni. Különösen a jogi személy, például egyesület vagy alapítvány nevéként való oltalom, illetve a tisztességtelen versenyjog szerinti oltalom lehet ígéretesebb.

Végezetül egy mellékes megjegyzés. A Tempting Brands által felépített „Pierre de Coubertin” védjegyportfólió 2021 folyamán a NOB birtokába került, de nem derült ki, hogy egyezség vagy bírósági végzés következtében. A NOB tehát visszaszerezte alapítója nevének védjegyét – legalábbis egyelőre.

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organization, WIPO)

Az alábbiakban ismertetjük a WIPO 2021. évi WIPI (szellemi tulajdoni világjelző számok) jelentését, amely részletes elemzést nyújt a szellemi tulajdon bejelentésével, lajstromozásával, érvényességével és egyéb szempontjaival kapcsolatos globális tendenciákról.

A WIPI 2021-es jelentésében szereplő információk különösen fontosak, mert a 2019-es mutatókat hasonlítják össze a 2020-as mutatókkal, vagyis figyelembe veszik a világvárványt és annak hatását az új technológiák fejlesztésére világszerte. A 2019-es és 2020-as adatok

összehasonlításakor először is úgy gondolták, hogy a COVID-19 világjárvány lassulást fog eredményezni; az adatok azonban mást mutatnak.

Kulcsfontosságú globális adatok

Itt a WIPI-jelentés 2021 globális kulcsadatait ismertetjük.

- *Szabadalmak.* A bejelentések 1,6%-kal nőttek 2019-hez képest (2019. évi 3 224 200 vs. 2020. évi 3 276 700), elsősorban a kínai bejelentések jelentős növekedésének tulajdoníthatóan. A rendelkezésre álló adatokból kiderül, hogy Kínában 2020-ban 96 498-cal több bejelentést nyújtottak be, mint 2019-ben. Bár kisebb mértékben, de más ázsiai országokban is nőtt a bejelentések száma, így pl. Dél-Koreában, Hongkongban és Indiában. 2020-ban Kína a világszerte benyújtott összes bejelentés 45,7%-át adta.
- *Használati minták.* A bejelentések száma 2019-ben is jelentősen, 28,1%-kal nőtt (2019. évi 2 341 110 vs. 2020. évi 3 000 110). Ez elsősorban Kínának köszönhető, ahol ez a szám 29%-kal nőtt, és a világ összes kérelmének 97,6%-át teszi ki.
- *Védjegyek.* A bejelentések száma 13,7%-kal nőtt (2019. évi 15 130 000 vs. 2020. évi 17 198 300), ami ismét Kínának köszönhető, ahol a védjegybejelentések száma 19,3%-kal nőtt, és a világ összes kérelmének 54,3%-át tette ki. Az Egyesült Államokban is jelentős, 29,4%-os növekedés volt tapasztalható.
- *Ipari formatervezési minták.* A bejelentések száma 2%-kal nőtt (2019 évi 1 361 000 vs. 2020. évi 1 387 800). A növekedés a Kínában benyújtott bejelentések 8,3%-os emelkedésének köszönhető. Az Európai Unióban a bejelentések száma 0,1%-kal csökkent.

Kizárólag a szabadalmakra, védjegyekre és ipari mintákra összpontosítva az eredmények a következők:

Az 5 legjobb világszerte

Helyezés	Szabadalmak	Védjegyek	Használati minták
1	Kína	Kína	Kína
2	USA	USA	Dél-Korea
3	Japán	Irán	NSZK
4	Dél-Korea	NSZK	USA
5	NSZK	Japán	Olaszország

Az előző évekhez hasonlóan Kína vezető szerepe kiemelkedik. Kiemelendő Olaszország felbukkanása a használati minták osztályozásában. Végül Irán esete a védjegyeknél szembe-tűnő: az ország a 2020-as WIPI-jelentésben az ötödik helyen szerepelt, és ebben a jelentésben a harmadik helyre emelkedett.

A szabadalmak helyzete 2020-ban

Mint említettük, a bejelentések váratlanul 1,6%-kal nőttek világszerte. Ez természetesen a Kínában bekövetkezett jelentős, 6,9%-os növekedésnek tulajdonítható, az ország a világ összes bejelentésének 45,7%-áért felel. A növekedés további ázsiai országokban, például Dél-Koreában és Indiában is kiemelkedő. Más országokban azonban, például az Egyesült Államokban, ahol a kérelmek 3,9%-os csökkenését tapasztalták, ez nem következett be.

A nemzeti és regionális szellemi tulajdon-jogi hivataloknál ugyanaz a tendencia volt megfigyelhető, mint 2019-ben, vagyis a világ szabadalmi bejelentéseinek többsége ázsiai hivatalokhoz érkezett. A világszerte benyújtott bejelentések 66%-a a következő öt ország hivatalában összpontosult: Dél-Korea, Egyesült Államok, India, Japán és Kína.

2020-ban 1,6 millió szabadalmat adtak meg világszerte (az élen ismét Kína áll 530 127 szabadalommal). Ez 6%-os növekedést jelent 2019-hez képest. A hatályos szabadalmak rangsorát viszont továbbra is az USA vezeti (3,3 millióval), majd Kína következik (3,1 millióval).

Egy másik érdekes adat az elutasított kérelmek aránya. Braziliában, az NSZK-ban és az Egyesült Államokban a 2020. évi bejelentések kevesebb, mint 42%-ára adtak szabadalmat.

A PCT-rendszer használata, amely lehetővé teszi a szabadalmi bejelentések egyidejű benyújtását különböző országokban, 4%-os növekedést mutatott 2019-hez képest. Itt Kína áll az élen, amely 16,1%-kal növelte az e rendszert használó bejelentéseinek számát.

A nők részvétele

A 2021. évi WIPI-jelentés végül ismét kiemelte a szabadalmi rendszerben részt vevő nők számában világszerte elért előrelépést. Bár a PCT-rendszer használatában enyhe, 0,2%-os növekedés volt tapasztalható, a nők továbbra is csak 16,5%-át teszik ki a megjelölt feltalálóknek. Jó hír, hogy a női befektetők aránya a világ minden régiójában nőtt az elmúlt évtizedben. A legnagyobb női jelenléttel rendelkező országok Spanyolország (27,2%), Kína (22,4%) és Dél-Korea (20,5%). Ezzel szemben a legkisebb női részvételt mutató országok az NSZK (10,5%), Japán (10,4%) és Ausztria (8,1%) voltak. A női feltalálók nagyobb arányban voltak jelen az élettudományi szabadalmakban, különösen a biotechnológia és a gyógyszeripar területén.